

Adatok a Mátra és környéke edényes flórájának ismeretéhez

SRAMKÓ Gábor^{1*} – VOJTKÓ András² – HARMOS Krisztián³ – MAGOS Gábor⁴

(1) H-3070 Bátortereny, Iskola út 13. 4/2. e-mail: sramkog@delfin.klte.hu

(2) Eszterházy Károly Főiskola Növénytan Tanszék H – 3301 Eger, Pf.:43.

(3) Bükk Nemzeti Park Igazgatóság – Kelet-Cserhát TK, H-3042 Palotás, Lehel út 18.

(4) H-3212 Gyöngyöshalász, Gyöngyösi út 15. e-mail: gmagos@delfin.klte.hu

Bevezetés

Jelen közlemény az elmúlt két év alatt a Mátra hegység területén és közvetlen környékén (Zagyva-völgy, Tarna-völgy, Balla-patak és a Tarna közti terület, Heves-Borsodi-dombság) összegyűjtött florisztikai adatainkat tartalmazza, (valamint néhány adatot a tágabb értelemben vett Bükkből is közöl) felsorolva a növénytan szempontból érdekesebb előfordulásokat. A Mátra területén terepbejárásainkat főképp a Magas-Mátrára koncentráltuk, ahol vegetációtérképezést és cönológiai megfigyeléseket végzünk. Emellett a hegység más területeinek vegetációjával is igyekszünk ismerkedni, általában az általunk még nem ismert területeket keressük fel, a flórára és vegetációra vonatkozó megfigyelések, valamint cönológiai felvételezés céljából. A legjelentősebb florisztikai adataink közül kiemeljük a hegységre új fajként előkerült *Aquilegia vulgaris* L., *Agrimonia procera* Wallr., *Ribes alpinum* L., *Carex rostrata* Stokes, *Jasione montana* L., *Epipactis tallosii* Molnár et Robatsch, *Typha laxmannii* Lepech kimutatását. Szintén kiemeljük a hegységből csupán pár adattal rendelkező fajokat, melyek ismeretét olykor számos lelőhellyel gyarapítottuk: *Poa remota* Forselles, *Tephrosia crispa* (Jacq.) Rchb., *Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt., *Valeriana dioica* L., *Myosotis laxa* Lehm. subsp. *caespitosa* (C. F. Schultz) Hyl., *Primula elatior* (L.) Grufbg., *Glyceria nemoralis* Uechtr. et Koern. Néhány, a hegységgel közvetlenül nem érintkező, közeli kistájon tett terepbejárásunk eredményei is itt kerülnek felsorolásra. Ezek közül is kiemeljük a *Potentilla micrantha* Ram. bükki, a *Torilis ucranica* Spr. sírkői adatát, valamint a *Gymnocarpium robertianum* (Hoffm.) Newm. második bizonyított előfordulását a Felső-Tarnai-dombság területéről. Szintén jelentősnek tartjuk a *Carex buekii* Wimm. Mátra környéki előfordulási adatait is.

Florisztikai adatok

A nomenklátúra és sorszámozás SIMON (2000) munkáját követi. A taxon nevét a kistáj rövidített neve követi félkövér szedéssel, majd a közigazgatási határ és azon belül az egyes lelőhelyek következnek ";"-vel elválasztva. A földrajzi kistájak MAROSI – SOMOGYI (1990) munkája alapján lettek lehatárolva, alkalmanként saját elképzeléseink szerint módosítva. A kistájak rövidítései: **AZ** – Alsó-Zagyva-völgy, **B** – Bükkalja, **DB** – Déli-Bükk, **DM** – Déli-Mátra, **FT** – Felső-Tarnai-dombság; **FZ** – Felső-Zagyva-völgy, **KM** – Keleti-Mátra, **M** – Mátralába, **MA** – Déli-Mátraalja, **MÉ** – Mátra északi előtere, **MM** – Magas-Mátra, **NM** – Nyugati-Mátra, **PR** – Parád-Recki-medence, **T** – Tarna-völgy. A felsorolásban a lelőhelyek után írt "(SJ)" jelzi, hogy SÜLYÖK József levélben közölt adatát írjuk le.

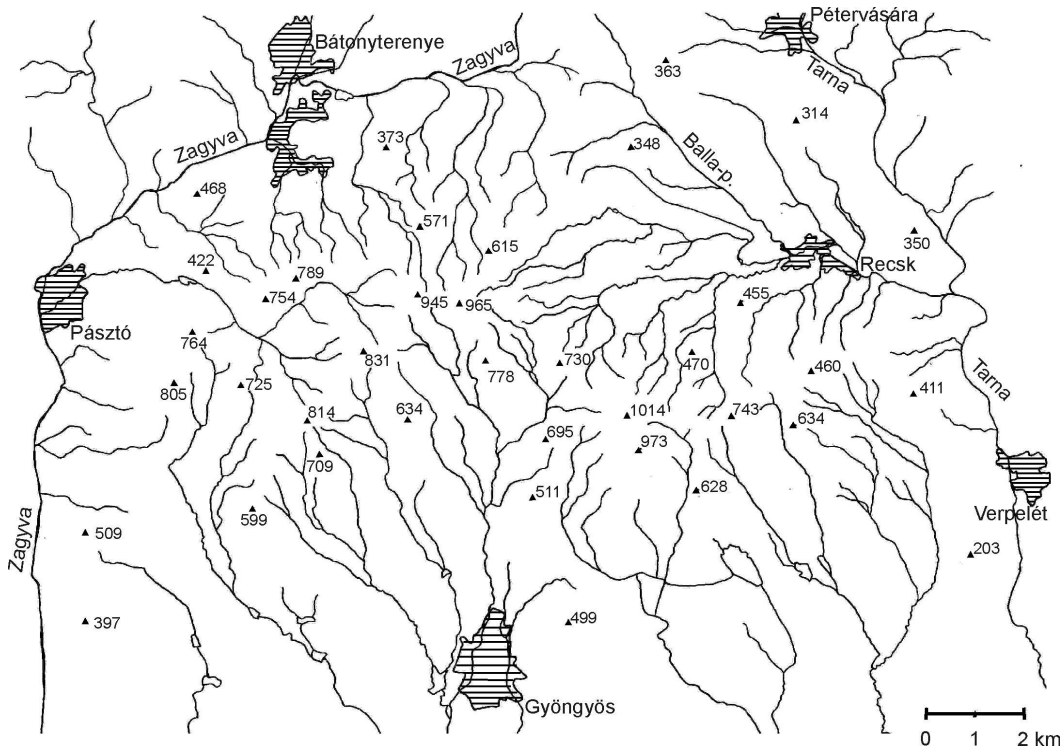
A lelőhelyek megnevezései az 1:10000 EOV térképek elnevezéseit követi, de alkalmanként figyelembe vettük a forgalomban lévő térképeket is (felsorolását lásd MOLNÁR 2001, emellett „A Felső-Mátra turistatérképe” – Térképker Ügynökség, 2000).

Néhány faj esetében térképek szemléltetik a növényfajok elterjedését. A térképeken történő könnyebb eligazodást az 1. ábra segíti. Az elterjedési térképeken igyekeztünk feltüntetni az összes, rendelkezésünkre álló irodalomban található, lokalizálható adatot, körrel különböztetve meg saját adatainkat (ideértve a megerősített régi adatokat is) a négyzettel jelölt irodalmi adatoktól. Utóbbiak irodalmi citálásától a szövegben rendszerint eltekintünk. Más esetekben is csak akkor térünk ki a korábbi irodalmi adatok felsorolására, ha a faj hegységbeli ritkasága miatt azt fontosnak véljük. Kivételt képeznek ez alól a Boros Ádám kéziratban naplójában talált publikálatlan adatok, melyeket igyekeztünk feltüntetni.

Az érdekesebb adatok bizonyító herbáriumi lapjai a Debreceni Egyetem TTK Növénytan Tanszékének

* Az első szerző munkáját a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány „Diákok a Tudományért” Szakalapítványa támogatta.

Herbáriumában, valamint Vojtkó András magánygyűjteményében kerültek elhelyezésre.

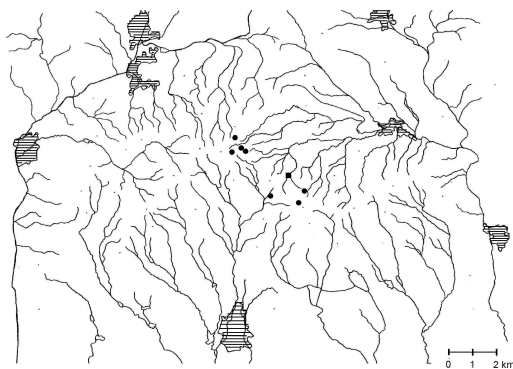

1. ábra. Az elterjedési térképek áttekintő vázlata

Enumeráció

Pteridophyta

P. 5. *Lycopodium clavatum* L.: MM – Parád: Kékes északi sípályáján, mezofil, kisavanyodott gyeppen pár tó. Parádsasvár: Martalóc-bérc, a légvezeték nyiladékában, a gerinc közelében.

1. térkép. *Lycopodium clavatum* L. ismert előfordulásai a Mátrában

P. 8. *Equisetum telmateia* Ehrh.: A Mátra északi részének nagy számú vízfolyása mentén elterjedt. Néhány lelőhelye: MM – Bátonyterenye: ágasvári

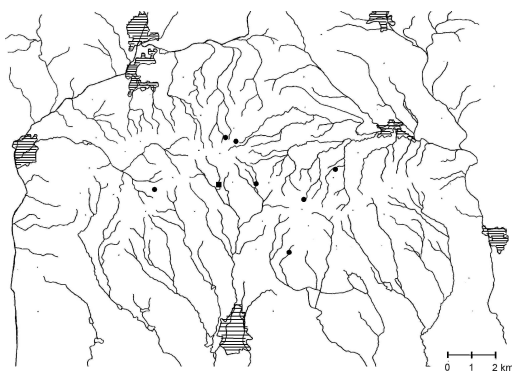
Nádas-tó. M – Bátonyterenye, Dorogháza, Szuha: burkolt és javított erdészeti utak mentén, vízfolyások mentén többfelé; Szuha: Dobodén északi oldalában, a burkolt erdészeti út mentén. PR – Parádsasvár: Széki-patak mente; Parád: Sándor-gödör, Recsk: Itona-völgytől keletre, a Csiklósd-kút felé, a Fekete-tó alatti völgyben.

P. 9. *Equisetum sylvaticum* L.: FT – Tarnalelesz: Nagy-völgy égeresében. Ez a második adata a területről (lásd SÜLYÖK – SCHMOTZER 1999).

P. 10. *Equisetum fluviatile* L. em. Ehrh.: MM – Parád: A Pisztrángos-tó feletti kőrises-égerliget láposodó részén néhány tucat tó. BOROS (1936) pisztrángosi adata valószínűleg erre az állománnyra vonatkozik. Mátraszentimre: Piskés-legelő, egy Mátraszentlászló közelében lévő füzes lápoltban, valamint a falu belterületén, szánkópálya alatti forrásnál.

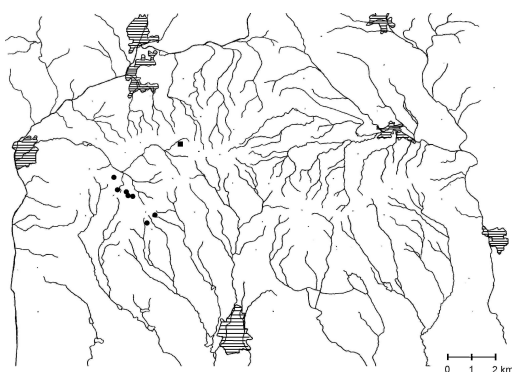
P. 14. *Equisetum hyemale* L.: MM – Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás mente, a víztározó felett. Szuha: Szabó Vágás, az erdészeti út hajtókanyarjánál. Pásztó: Kaszab-réten, Kis-völgyi-patak forrása alatti völgyzakaszon,

nagyobb egyedszámban. **PR** – Parád: Pál-bükk-patak mente, a Pál-bükk hegy északi oldalában. Mindhárom előfordulás a fedőandezit alól előbukkanó oligocén kori homokkőhöz kötődik. **DM** – Gyöngyös: Vizes-Kesző-völgy felső részén, patak melletti idős bükk alatt egy telepe. Emellett a parádi Pisztrángos-tó mellett, és a parádsasvári Fekete-tó mellett ismert (vö. HARMOS – SRAMKÓ 2000), valamint SOÓ (1937) jelzi a Nagypatak-völgyből és MOLNÁR (2002) a Cseternás-patak völgyéből.

2. térkép. *Equisetum hyemale* L. ismert előfordulásai a Mátrában

P. 15. *Equisetum variegatum* Schleich.: **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető dácittufa bányájának bányatavában és környékén számos példány. A faj előfordulása felhagyott homokbányákban jellemző (vö. BARINA 2000). Valószínű, hogy a dácittufa aljzat hasonló környezeti feltételeket teremt, mint a homokkő, amit más, az említett cikkben is jellemzőként jelzett faj megjelenése is indikálhat (vö. *Typha laxmannii*). A növény egyetlen említése a hegységből KOVÁCS – MÁTHÉ (1965): “Mátraballa – Mátramindszent, üde lápréten állományalkotó”.

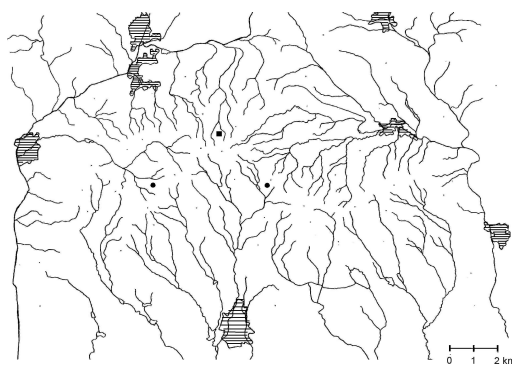

3. térkép. *Ophioglossum vulgatum* L. ismert előfordulásai a Mátrában

P. 17. *Ophioglossum vulgatum* L.: **MM** – Pásztó: Nagy-rétek számos pontján nagyobb egyedszámban; Gyöngyöstarján: Rossz-rétek, két hajtástelep; Tót-hegyes és Világos között gyertyános-tölgyes erdészeti útján egy polikormon.

P. 20. *Botrychium lunaria* (L.) Sw.: **MM** – Parád: Kékes északi sípályáján tucatnyi töve.

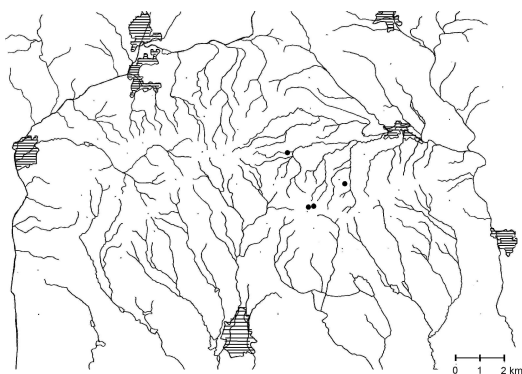
P. 24. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn: **MM** – Gyöngyösolymos: Csór-hegy déli oldalában futó műút közvetlen mellékén néhány erős tö. Pásztó: Kaszab-rét, a Kis-völgyi-patak forrás körül és a patakot kísérő ligeterdő környékén elég bőven. Ez a két aktuális előfordulása, csupán BORBÁS (1877) gyűjtötte a hegységből: „a szuhai hutánál [azaz Mátraalmásnál] a Nagy-Galya hegy alatt Hevesm.”.

4. térkép. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn ismert előfordulásai a Mátrában

P. 26. *Thelypteris palustris* Schott: **MM** – Gyöngyöstarján: Kisebb állomány a Hadnagy-kút alatt, javított erdészeti út melletti füzes forráslápjában. Első adatát (BORBÁS 1877: „a szuhai Hutánál a Mátrában patakok mellett”) nem láttuk, míg BORBÁS in SOÓ (1937) parádi fekete-tavi adatát megerősíthetjük. STANDOVAR (1986) a közelben, a Nagy-rétek „egy állandóan nedves forráslápjában” találta.

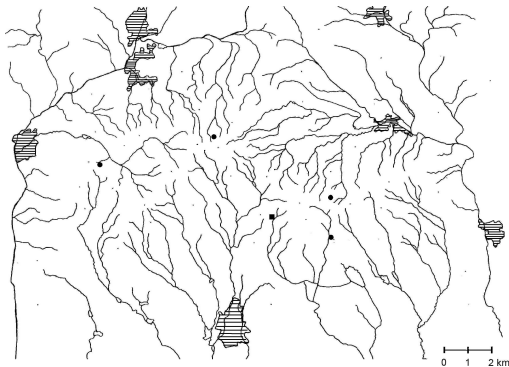
P. 27. *Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt.: **MM** – Parád: Kékes északi oldalában futó dózerút kisavanyodó oldalában egy nagy polikormon, melynek nagyszámú hajtása fertilis; Kékes, felhagyott északi sípályán egy fertilis sarjt telep. Valószínűleg erre vonatkozik egyetlen korábbi adata GOTTHÁRD Dénes gyűjtéséből: „Kékes, É-i sípálya” (BÁNKUTI 1999). **PR** – Parád: A Pál-bükk déli oldalában lévő Macska-lyuk völgyfőjénél néhány steril hajtás. Gerlice-völgy meredek, északi kitettségu oldalában számos polikormon, köztük fertilis hajtások is. Utóbbi két előfordulása homokkőbe vágódó, szűk völgyhöz kötődik.

5. térkép. *Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt. ismert előfordulásai a Mátrában

P. 34. *Asplenium ruta-muraria* L.: MA – Gyöngyöshalász: Kolozsvári út 28. szám alatt, kökerítés falában mézshabarcson. Korábbi irodalmi említése: Sár-hegy (LENGYEL in SOÓ 1937), Mátrabérc (MÁTHÉ – BALÁZS in SOÓ 1937), kishánai vár (VOJTKÓ 1998), Gyöngyöstarján belterület és markazi Vár-hegy (MOLNÁR 2002).

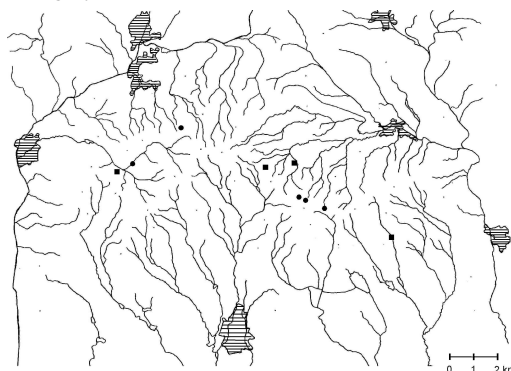
P. *Asplenium* × *alternifolium* Wulf. in Jacq. (*A. septentrionale* × *A. trichomanes*): DM – Markaz: Éva-kő, szilikát-szikkla-hasadékban két nagy példány. Korábbi adatai: mátraházi Kecse-bérc (BOROS 1951), Galyavár, Vadókás-kő, Kis-Sas-kő (HARMOS – SRAMKÓ 2000).

6. térkép. *Asplenium* × *alternifolium* Wulf. in Jacq. ismert előfordulásai a Mátrában

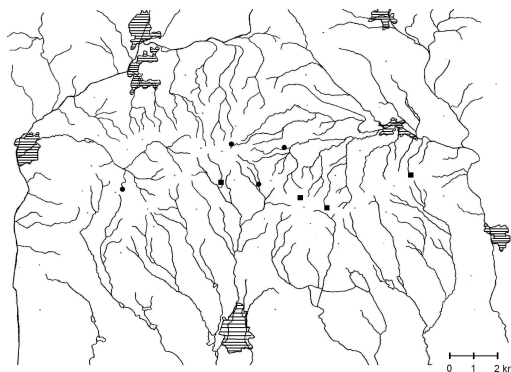
P. 45. *Polystichum aculeatum* (L.) Roth: MM – Parád: Sombokor Sor-köveitől keletre, az északi sípálya alatt, sziklás bükkösben fél tucatnyi példány. FT – Tarnalelesz: Vállós-völgy. A növény igen szórványos a Mátrában, ismert egyedszáma a szőrös vesepáfrány egyedszámát nem éri el. Korábbi adatai: Parád (VRABÉLYI in SOÓ 1937), Sas-kő (BOROS, VAJDA, KÁRPÁTI in SOÓ 1937), „A Kövicses-patak alsóbb szakaszán (430 m), a nagy vízesésnél” (BOROS 1961), „Tippanos-völgy patakja, szurdokvölgy” (BOROS 1961), Csörgő-völgy (VARGA – VARGA ap.

HARMOS – SRAMKÓ 2000), Gaskó (HARMOS – SRAMKÓ 2000), Závóz-völgy (MOLNÁR 2001) és Bagoly-kő (MOLNÁR 2002).

7. térkép. *Polystichum aculeatum* L. ismert előfordulásai a Mátrában

P. 50. *Dryopteris carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs: MM – Mátraszentimre: Galyai-fennsík fenyvesében; Narád-patak mente; Fiúsom-patak forrása; Hagymás-kút forrása; Keresztesi-völgy. Pásztó: mátrakeresztesi Fitó-völgyben; Szuha: Köves-orom északi oldalában lévő égeres láp, Galya északi oldalában lévő láp, és az innen induló patak mentén; Gyöngyössolyos: Nagy-Lipót-folyás mente; Nagy-patak völgy; Mátraházi-folyás; Nagy-Hidas-völgy; Parádsasvár: Martalóc-patak völgye; Gilice-völgy, Gyöngyös: Somor-völgy; Kalló-völgy; Hórákó; Hidas, a síugró sánc nyíldekében; Hidas-bérc. Markaz: Disznó-kúttól délre, kötörmeléken. Parád: P+ turistaút melletti suvadásos lápteknőben, Sombokor alatt; Pisztrángos-tó feletti láp. M – Bányaterenye: Lengyendi-patak égerese, Tenk alatti szakaszon; Mátraterenye: vasút déli oldalának égerese, a Nagy-kő-bérc alatti szakaszon. PR – Bodony: Áldozó-patak völgye; Márton-lápa (Pecsek-hegy); Parád: Sándor-gödör; Ördög-gátak; Pál-bükk-patak. NM – Tar: Szakadás-gödör; Macska-völgy.

8. térkép. *Dryopteris expansa* (C. B. Presl) Fras.-Jenk. ismert előfordulásai a Mátrában

P. 51. *Dryopteris expansa* (C. B. Presl) Fras.-Jenk.:

MM – Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás mellett, a víztározóba torkollás előtt és e fölött pár egyed; Szuha: Galya-tető északi oldalában lévő lápban pár tucat tő. **PR** – Parádsasvár: Gilice-völgy. A faj azonosítása morfológiai alapon történt.

P. 52. *Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A. Gray:

MM – Gyöngyössolymos: Aranybánya-folyás; Nagypatak völgye; Mátraházi-folyás; Szuha: Galya-tető északi oldalában lévő láp. **M** – Lengyendi-patak égeresének Tenk alatti szakasza, egy kisebb tő. **PR** – Parádsasvár: Gilice-völgy. Bodony: Áldozópatak, a Pecek-hegy nyugati lábának égeresében.

P. 53. *Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newm.:

MM – Bányaterenyé: Sebestyén-vártól nyugatra, földút mentén; Szuha: Szabó Vágás kötengere; Köves-orom északi oldalának égeres lápjá; Mátraszentimre: Gedeon-patak; Parád: Pisztrángos-tó feletti égeres láp, és a tó melletti szivárgó vizes bükkösben; Kékes északi oldalában futó dózerút mellékén; Gabi halála melletti kötenger; Gyöngyös: Hórákó; Hidas, síugrósánc nyiladékában; Középső-pince út nyiladéka; Pezső-kúttól nyugatra, földút nyiladékában. **PR** – Parád: Ilona-völgy felső része, a Tökés-kútnál; Macska-lyuk; Ördögáta; Parádsasvár: Gilice-völgy.

P. 54. *Gymnocarpium robertianum* (Hoffm.)

Newm.: **FT** – Istenmezeje: Noé-szőlője. A második adata a területről (vö. SULYOK – SCHMOTZER 1999).

Gymnospermatophyta

G. 1. *Abies alba* Mill.:

Szubszontán előfordulása: **MM** – Gyöngyös: Hidas, a síugrósánc melletti bükkösben 1 méter magas példány.

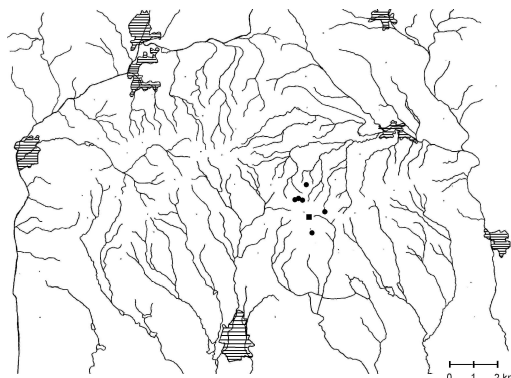
Angiospermatophyta

14. *Aconitum anthora* L.:

Élőhelyein – főképp xerotherm tölgyesek sziklatörmelék tisztásain, sziklaretörésein – gyakran megjelenő faj. **NM** – Pásztó: Görbe-bérc; Kis-Köves-bérc. Gyöngyöspata: János vára; Havas. Jobbágyi: Nagy-hársas. **DM** – Gyöngyös: Peres-bérc. Gyöngyössolymos: Körtvélyes. **MM** – Mátraszentimre: Tugár-rét; **PR** – Parád: Som-hegy. **KM** – Verpelét: Gazos-kő; Domoszló: Cserepes-tető déli része.

16. *Aconitum vulparia* Rchb.:

MM – Gyöngyös – Markaz: Hidas-bérc erdészeti erősen kezelt, fiatal bükkösében, a piros turistajelzés melletti két, idős hagyásbükk alatt pár tucat tő. Eddig csupán Sas-kő-ről, a Sor-kövekről (vö. SOÓ 1937), BOROS (1952) révén „Kékes déli oldala (Mátrafüred illetve Markaz felé), a Disznókút feletti sziklák.” területéről és a Som-hegyről (HARMOS – SRAMKÓ 2000) ismertük.

9. térkép. *Aconitum vulparia* Rchb. ismert előfordulásai a Mátrában

19. *Consolida orientalis* (J. Gray) Schrödinger:

NM – Apc: a Nagy-hársas déli lábánál, erősen zavart, löszös sztyepréten. **AZ** – A 21-es út menti szántók szegélyén, Pásztótól délre többfelé. A Mátra észak-nyugati előterében és a Felső-Zagyva-völgyben, megfigyeléseink szerint nem fordul elő.

26. *Pulsatilla grandis* Wender.:

MM – Mátraszentimre: Galyai-fennsík megmaradt hegyi rét foltjain szórványosan többfelé, jelentős egyedszámban; a fallóskúti Gubolaház körüli hegyi réten. **DM** – Abasár: Meleg-hegy nyugati oldalán, bokorerdő tisztásán pár tő. Gyöngyössolymos: Tarma-tető nyugati oldalán pár tucat tő; a Körtvélyes felé elszórtan néhány tő. Galya-tető hegyi réteiről már ZSÁK (1941) és BOROS (1952) is jelzi.

27. *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill. subsp. *nigricans*

(Störck) Zamels: **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető délnyugati oldalán, sziklagyepekben, lejtősztyepréten szórványos. Pásztó: Görbe-bérc. **MM** – Mátraszentimre: Külső-Óvári-rét zavart mezofil gyepjében pár tő; Tugár-réten nagy egyedszámban; Galyai-fennsík hegyi rétein szórványos.

29. *Clematis integrifolia* L.:

DM – Abasár: Lótér, kb. 200 tő a lötéren lejövő patak menti jobb állapotú erdős-sztyep réteken (SJ). **FZ** – Bányaterenyé: 21. főút melletti magassárréten, a kisterenyei téglagyárnál pár tő. **AZ** – Pásztó – Szurdokpüspöki – Jobbágyi – Apc: a vasútvonal melletti, zavart, be nem szántott magassárrétek szegélyén, illetve a vasúti töltés szélén szórványosan többfelé előfordul. Pásztó: Barát-rét. **MA** – Gyöngyöshalász: labdarúgó pálya melletti kaszálón.

32. *Clematis recta* L.:

NM – Pásztó: Határ-völgy felső részén, zavart erdőszegélyben pár tő. Szurdokpüspöki: Diós-patak bal partján, cseres-tölgyesben pár tő. Jobbágyi: Nagy-hársas nyugati

hegylábán, Pruno-Crataegetum szegélyén.

33. *Adonis vernalis* L.: **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető (Cakó-bérc, Szakadás-gödör); Pásztó: Somos-bérc; Szurdokpüspöki: Elő-kő; Jobbágyi: Nagy-hársas. **DM** – Abasár: Lőtér, a nyugati szélén kb. 1500 tő (SJ). **MÉ** – Nemti: Körös-magos, homokkő lejtősztyepben.

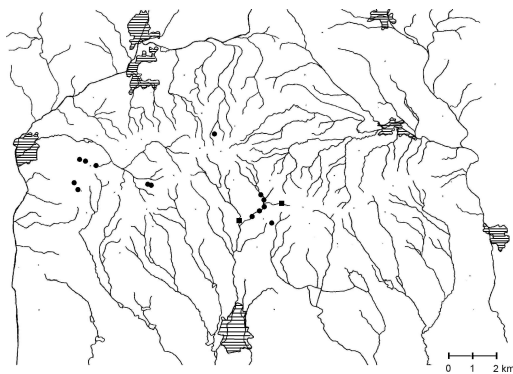
36. *Adonis aestivalis* L.: **AZ** – A 21-es út menti szántók szeptális gyomnövényzetében, Szurdokpüspökittől délre.

48. *Ranunculus pedatus* W. et K.: **NM** – Szurdokpüspöki: Kis-hársas, Horka-tető lejtősztyepjében. Korábbi irodalmi adatai: JANKA (1866): „Bene” és „Világos”, VRABÉLYI (1868): „a parádi savanyúvíz mellett”, valamint BOROS (1961): „Mátraháza: Remetebérc”.

49. *Ranunculus illyricus* L.: **DM** – Gyöngyös: Eremény-tető; Peres-bérc. Gyöngyössolymos: Tarma-tető. Abasár: Meleg-oldal. **NM** – Apc: Nagy-hársas délnyugati oldala. Szurdokpüspöki: Kis-hársas, Horka-tető. Pásztó: Kis-Köves-bérc. Tar: Farkaslyuk-tető (Cakó-bérc). **PR** – Parád: Som-hegy. **MM** – Parád: Nagy-Szár-hegy csúcsa, sztyepréten.

70. *Aquilegia vulgaris* L.: **MM** – Gyöngyös: Vaddisznói sípálya, néhány egyed. Korábbi irodalom nem jelzi a hegységből.

71. *Thalictrum aquilegifolium* L.: **NM** – Szurdokpüspöki: Diós-patak-völgye, pár tő. Apc: Somlyó-hegy, (utóbbit SCHMOTZER Andrásal találtuk). **MM** – Mátraszentimre: Galyai-fennsík hegyi rétejein, illetve fenyvesek nyiladékaiban szórványos; Tugár-rét, hegyi réten többfelé. Pásztó: mátrakeresztesi Fitó-patak alsó szakaszán, gyertyános nyiladékaiban.

10. térkép. *Asarum europaeum* L. ismert előfordulásai a Mátrában

81. *Asarum europaeum* L.: **MM** – Pásztó: Háromkopasz, Muzsla, Somos-patak völgyfője, mindhárom lelőhelyen néhány száz tő; Kaszab-rét, a Kis-völgyi-patak forrása alatti völgyszakaszon szórványosan pár tucat tő. Szuha: Mátraalmás

településtől nyugatra, szubmontán bükkösben pár tucat tő; Gyöngyössolymos: Nagy-patak völgye, hosszú szakaszon több száz tő; Nagy-Hidas-folyás mentén pár tucat tő. Gyöngyös: Hórákó, több tucat tő. A Mátrában meglehetősen szórványos faj. VRABÉLYI (in Soó 1937) Hidasról, Parád és Gyöngyös közötről, MÁTHÉ (in Soó 1937) Muzsláról, JANKA (in Soó 1937) a Sár-hegyről, BOROS (1951) a Hórákóról jelzi.

84. *Spiraea media* Fr. Schm.: Bokorerdők tisztásain, sztyeprétek sziklakibúvásain, erdészetileg kezelt melegkedvelő tölgyesekben, szikla-letöréseken többfelé előforduló, nem ritka cserjefaj. Klasszikus Waldstenio-Spiraeetum társulást csak szórványosan, főleg a Nyugati-Mátrában alkot. **NM** – Pásztó: Fitó-patak bal parti bérceén kisebb állomány; Zsivány-barlang feletti tetőn pár szál. Szurdokpüspöki: Kis-Koncsúr. Tar: Farkaslyuk-tető (Macskalyuk mellett). Gyöngyöspata: Tilalmas-tető, zöld turistajelzés mellett. Jánosvára; Bércek déli vége, János várától nyugatra, bokorerdő tisztásán; Havas. **MM** – Pásztó: Háromkopasz északi csúcsán nagy kiterjedésű, szép kifejlődésű Waldstenio-Spiraeetum mediae társulást alkot. Mátraszentimre: Óvár nyugati oldalán, sziklagyepben; Csörgő-völgy (Báránkövel szemközti sziklák); Gyöngyössolymos: Erős-oldal; Kecské-bérc. Gyöngyös: Serpenyő. Markaz: Éles-bérc; Éva-kő. Parád: Nagy-Szár-hegy csúcsa. **DM** – Gyöngyös: Kalló-völgy nyugati oldala (a Nagy-Lapát-tetőnél); Kóporos-tető; Menyecske-hegy; Peres-bérc. Gyöngyössolymos: Tarma-tető nyugati részén. Abasár: Meleg-oldal; Holló-kő; Tekeres-kő. Markaz: Éva-kő. **KM** – Domoszló: Kis-Szár-hegy. **PR** – Parád: Som-hegy.

87. *Cotoneaster matrensis* Domonkos: (Ide értve a *Cotoneaster niger* (Thunbg.) Fries és *Cotoneaster matrensis* Domonkos adatait egyaránt.) **MM** – Pásztó: Háromkopasz északi sziklaletörésein. Mátraszentimre: Csörgő-szurdok sziklagerince. Markaz: Éles-bérc. **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető. **DM** – Abasár: Tekeres-kő. Gyöngyössolymos: Eremény-tető; Nyerges-tető északi része; Erős-oldal. Markaz: Éva-kő. Sziklaletöréseken jellemző.

97. *Sorbus domestica* L.: Elsősorban melegkedvelő tölgyesekben és azok irtásán előforduló, szórványos faj. **DM** – Gyöngyös: Peres-bérc. **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető. Pásztó: Csikóhálás; Kis-Köves-bérc. Szurdokpüspöki: Nagy-hársas. Gyöngyöspata: Havas.

101. *Sorbus graeca* (Spach) Kotschy: **MM** – Mátraszentimre: Csörgő-szurdok sziklagerincén. Meghatározását VOJTKÓ András végezte.

102. *Sorbus danubialis* (Jáv.) Kárp.: KÉZDY (1999) határozója alapján véleményünk szerint elsősorban

ez a faj él a hegység sziklaletörésein. **NM** – Gyöngyöspata: János vára. **DM** – Abasár: Tekerés-kő. Markaz: Éva-kő. **MM** – Markaz: Éles-bérc. Szuha: Szabó vágás. Mátraszentimre: Ágasvár déli oldala; Galya-tető. Parád: Nagy-Szár-hegy csúcsa. Gyöngyös: Serpenyő; Hórákó; Kecse-bérc; Gondház-kő. Pásztó: Kövicses-patak völgye, a Zsivány-barlang bérének északi kitétségű lejtőjén, sziklaletörésen.

141. *Potentilla rupestris* L.: **MM** – Mátraszentimre: Hegyes-hegy délkeleti részén, a műút bevágásában, a 18. számú kilométerkőnél, cseres-tölgyes szegélyében tucatnyi tő. Korábbi adatát KITAIBEL (in SOÓ 1937) a gyöngyöspatai „Baksa” lelőhelyről, majd BÁNKUTI (2000) az abasári Rónya-kőről jelzi.

143. *Potentilla micrantha* Ram.: A hazánkban súlypontosan a Dunántúlon előforduló faj, úgy tűnik, keleten a Bükkben Szarvaskőig terjed (lásd alább). A Déli-Mátrában igen elterjedt, lelőhelyeinek száma nagyon magas. A Magas-Mátrában a gerincekig felhatol, itt a bükkösökben általában hiányzik, erdei utakon, sziklakibúvásokon fordul elő, illetve Galya tömbjében kifejezetten ritkává válik. Szintén szórványos a Mátra északi oldalán, de itt is feltűnik. Általunk feljegyzett előfordulásai: **NM** – Pásztó: Kis-Köves-bérc; a Nyikom északi oldalán, szórványosan többfelé. Tar: Farkaslyuk-tető; Köerdő-tető. **KM** – Domoszló: Jagus; Oroszlánvár. Markaz: Cseresi-domb és környékén, sarjeredetű tölgyesekben elterjedt. Sirok: Nagy-Aszó-hegy. **MM** – Gyön-gyös: Hórákó; Kecse-bérc; Sombokor nyugati gerince; Hidas-bérc. Gyöngyöstarján: Tót-hegyes csúcsa. **PR** – Parádsasvár: Sós-cseri-tető; Nagy-Hosszú-bérc. Parád: Ördög gátak. Bodony: Kő-határ; Hunok sírja. **M** – Mátramindszent: Tilonka-völgy őz-szarvad-tetői szakaszán. Bükki előfordulását sikerült Vojtkó Andrásnak megerősítenie: **DB** – Szarvaskő: Kis-hegy. Korábban SOÓ – BORSOS (1957) Monósbél helymegjelöléssel közölte.

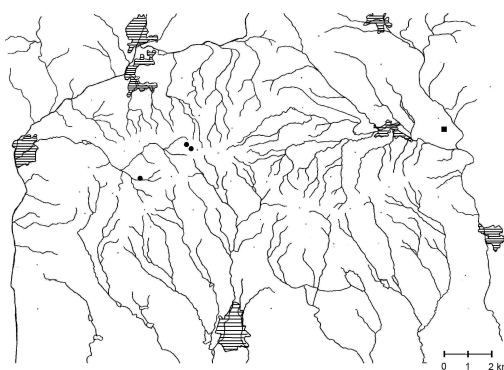
151. *Potentilla leucopolitana* Müll.: **NM** – Jobbágyi: Nagy-hársas nyugati oldala, a kőbánya feletti bokorerdőben. A hegységből SIMON (2000) jelzi.

156. *Potentilla heptaphylla* Jusl.: **NM** – Pásztó (Hasznos): Gombás-oldal, Zúgó. **MM** – Mátraszentimre: Tugár-rét; Mlaki; Pizskés-legelő. Gyöngyös (Mátraháza): Szanatórium belterületén lévő gyeppen.

158. *Waldsteinia geoides* Willd.: Többfelé előfordul sziklás tetőkön, elsősorban tölgyes társulásokban. **MM** – Domoszló – Parád: Nagy-Szár-hegy csúcsa körül. Mátraszentimre: Oszicsinszki-tető. Gyöngyös: Benevár-bérc felső része; Hórákó; Hidas-bérc; Sombokor nyugati irányú gerince.

NM – Szurdokpüspöki: Kis-Koncsúr. Pásztó: Ólom-bérc; Háromkopasz; Görbe-bérc. **DM** – Gyöngyös: Peres-bérc; Menyecske-hegy; Kalló-völgy jobb oldala, a Nagy-Lapát-tetőnél. Gyöngyössolymos: Nyerges-tető. **PR** – Som-hegy. **KM** – Domoszló: Cserepes-tető.

164. *Agrimonia procera* Wallr.: **MM** – Mátraszentimre: Pizskés-legelő, a cserjésedő hegyi réten több tucat tő; Pásztó: Mátrakeresztes, a Galyatető felé vezető út menti szedres, zavart szegélyben pár tucat tő. Korábbi adata Vrabélyitól származik, nem a szűkebb értelemben vett Mátra területéről: "Sirok mellett, Darnó" (VRABÉLYI 1868).

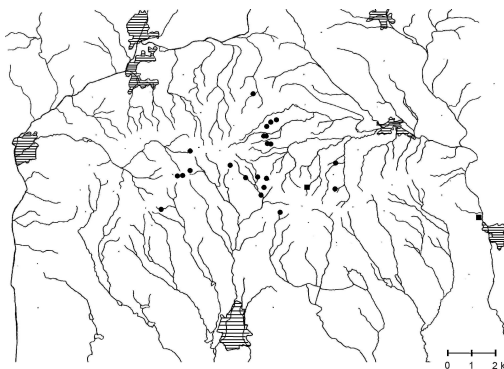

11. térkép. *Agrimonia procera* Wallr. ismert előfordulásai a Mátrában

174. *Alchemilla glaucescens* Wallr.: **MM** – Gyöngyöstarján: Rossz-rétek savanyú gyepejében két telepe.

176. *Alchemilla monticola* Opiz: **MM** – Mátraszentimre: Pizskés-legelő. Gyöngyöstarján: a Tót-hegyes körüli irtásrétek mindegyikén (Jäger-rét, Vaskapu-rét, Tölgyes-rét, stb.).

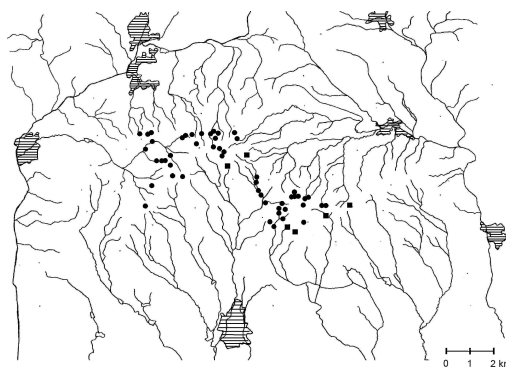
179. *Alchemilla micans* Buser: Hegyi irtásréteken, elsősorban azok nedvesebb foltjain jellemző. **MM** – Mátraszentimre: Pizskés-legelő; Bögös-rét. Gyöngyöstarján: Tölgyes-rét.

12. térkép. *Rosa arvensis* Huds. ismert előfordulásai a Mátrában

181. *Rosa arvensis* Huds.: KITAIBEL (in Soó 1937) jelzi a Mátrából, ezután BORBÁS (1880), majd BOROS (in Soó 1937) is, utóbbi szerző Sas-kőről, Som-hegyről, Nagyparlagraól és Parádról. Legutóbb KÁRÁSZ (1991) a verpeléti vár-hegyi, KUN (1996) Mátraháza melletti előfordulását írja le. Az utóbbi időben számos előfordulása vált ismertté. Ezek mind mezofil erdőkben, sokszor azok nyiladékaiban, míg a legszebb, 2001-ben fertilis telepei általában szivárgóvízes élőhelyeken vannak. Előfordulásai: **MM** – Gyöngyös: Szent-László-források, számos nagy, fertilis telep. Parádsasvár: Csór-hegy csúcsától nyugatra, a K+ turistaút mentén két nagy, fertilis polikormon. Gyöngyössolymos: Nagy-patak mellett, a Hatökör-ura-bérc lábánál; Csór-réti víztározótól északkeletre, bükkös égeres konszociációjában; Nagy-Lipót-folyás mellett; Aranybánya-folyás mellett; Galya-tető délkeleti bérének oldalában, a Nyírjes-patak eredésétől délre, erdészeti út melletti szivárgóvízes, spontán erdőszülő irtványban. Mátraszentimre: Győr-hegy bükköse; az előzőtől északkeletre, a zöld turistajelzés mellett; nagy-Által-kői ifjúsági tábor mellett; Narád-patak mellett, füzes foltban; Narád-patak völgyfője. Gyöngyöstarján: Hadnagy-kút alatt, javított erdészeti út melletti füzes forrásláp mellett. **PR** – Parádsasvár: Nagy-Hosszú-bérc és Kis-Hosszú-bérc között, az északi oldal szubmontán bükköseben számos lelőhelyen előfordul. Parád: Ördög-gátak északi szélén, telepített lucos mellett; Sándor-gödör. Bodony: Hunok-sírfja – Kő-határ gerincén számos telepe. **M** – Mátramindszent: Tilonka-völgy öz-szarvad-tetői szakaszán, patak mellett nagy, fertilis töve.

182. *Rosa pendulina* L.: **MM** – Gyöngyös: Pezsőkő; Kalló-völgy a "Bérc-hotelnél"; Hórákó; Honvéd-üdülő melletti légvzeték nyiladéka; Nagy-Hidas-völgy; Somor-patak völgye; Hidas, a síugró-sánc nyiladékaiban; Vaddisznói-sípálya; Nagy-nyak; Középső-pince út; Lacik-forrás; Vízgáti-vadászházától északra, kőörgetegen; Déli sípálya mellett. Mátraszentimre: Galya-tető montán bükköseben szórványos; Galya-tetőtől délkeletre, a sárga turistaút mellett; Mlaki, Mátraszentistván és Mát-raszentlászló között; Győr-hegy; Nagy-Által-kőtől északnyugatra; Gedeon-patak, Fallóskút, a Szent-kút-kápolna környékén, mezofil erdőben szórva-nyosan több tucat töve. Pásztó: Kaszab-rét, a Kis-völgyi-patak forrásánál lévő füzesben pár tő. Gyöngyöstarján: Tót-hegyes sziklás csúcsa környékén több tucat tő. Gyöngyössolymos: Nagy-patak völgy felsőbb szakaszán bőven; a Csór-réti víztározó előtt; Nagy-Lipót-folyás mentén. A Hórákónál és a Gyökeres-forrásnál már BOROS (1951) jelzi, aki említi még a Nagy-Szár-hegy északi oldalán (BOROS 1956) és a Csatorna-völgyben is (BOROS 1951).

13. térkép. *Rosa pendulina* L. ismert előfordulásai a Mátrában

183. *Rosa spinosissima* L.: Sziklai cserjések jellegzetes faja. **MM** – Gyöngyös: a mátraházi Szanatórium melletti 700 m tszf-i magasságú hegyen. Pásztó: Három-kopasz északi csúcsán. **DM** – Gyöngyös: Benevár-bérc. Gyöngyössolymos. Eremény-tető; Nyerges-tető.

210. *Prunus padus* L.: **NM** – Mátraverebély: Erdő-alja.

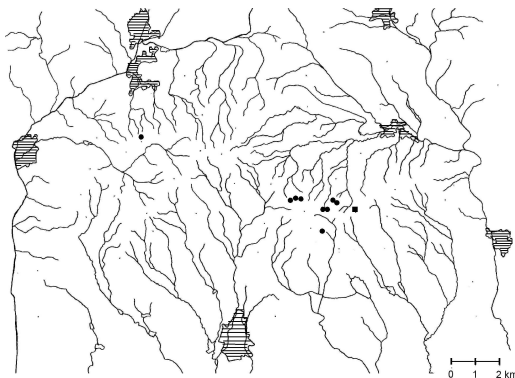
214. *Prunus fruticosa* Pall.: Főleg sziklagyepekben, nagyobb sziklaletörések környékén alkot ritkás sziklai cserjést. **MM** – Mátraszentimre: Csóka-kő; Ágasvár déli oldalán lévő nagyobb sziklaletörés felett. Szuha: Galyavár. **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető déli oldala. Pásztó: Cserteri-várhegy. Szurdokpüspöki: Remete-barlang mellett. Apc: Nagy-Somlyó. **DM** – Abasár: Tekerés-kő. Az apci Somlyón sztyepecserjést alkot, melyet SCHMOTZER Andrással találtunk.

227. *Jovibarba globifera* (L.) J. Parnell subsp. *hirta* (L.) J. Parnell: Sziklagyepekben nem ritka. **MM** – Szuha: Galyavár. Gyöngyös: Sas-kő déli oldalán, a javított földút alatti andezittufa-sziklákon. Mátraszentimre: Ágasvár déli oldalán lévő nagy sziklafal. **NM** – Pásztó: Cserteri-várhegy. **DM** – Abasár: Tekerés-kő; Rónya-kő. Markaz: Éva-kő.

231. *Ribes alpinum* L.: **MM** – Parád: Gabi-halála közelében, attól nyugatra lévő kőtenger aljában található állománya, mely kb. harminc fertilis, termést érlelő egyedből áll. A növények periglaciális kőtenger alsó, *Sorbus aucuparia* nagyméretű egyedei által árnyékolt részén található. A növények termőhelyén az egymásra halmozódott sziklatömbök közül határozottan érezhetően áramlik ki a hideg levegő. 2002. július 4-én a növények tövével 14,7 °C-t, a sziklák közti repedésekben 12,7 °C-t mértünk, miközben a környező bükkösben 25,9 °C volt a levegő hőmérséklete. A termőhely reliktum jellegét erősíti a *Clematis alpina* (L.) Mill. itteni, valószínűleg legnagyobb mátrai, vitális állománya.

A havasi ribiszkrét először CSIKY János, MOLNÁR Csaba, NAGY József társaságában találtuk meg. Másik előfordulása: Gyöngyös: Vízgáti-vadászháztól északra, elsődleges fás vegetációjától megfosztott kötengeren néhány erőteljes, termős példány.

234. *Ribes rubrum* L.: Hegyvidéki égerligetekben fordul elő, mindenekelőtt homokkő alapkőzeten. **MM** – Gyöngyössolymos: Nagy-patak völgye. **PR** – Bodony: Széki-patak; Áldozó-patak, a Szakáll-hegy alatt. A Nagy-patak völgyéből már BOROS (1952) jelzi.

14. térkép. *Saxifraga paniculata* Mill. ismert előfordulásai a Mátrában

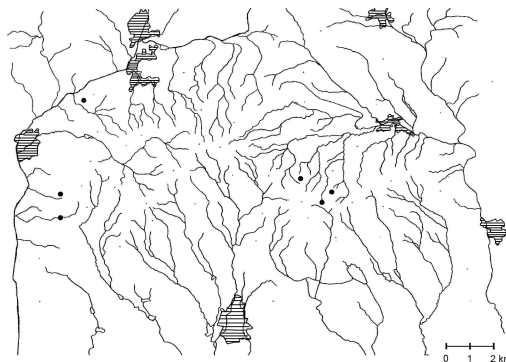
235. *Saxifraga paniculata* Mill.: **MM** – Markaz: Éles-bérc. A fenti lelőhelyen nyugat-keleti irányú gerinc északi oldalán, szilikát-sziklagyepből került elő pár tucat töve 2000-ben. Ismertebb lelőhelyei (vö.: HARMOS – SRAMKÓ 2000) mellett BOROS (1956) adata: „Nagy Szár-hegy. A Markazi kapu nyerge északi oldalán lefelé húzódó kis négyszögletes rét alsó részénél kis vadász-ösvény indul ki (újabb, mint a térképen) s az északi oldalon a Cserepes-tető oldalába vezet át. Az út elejénél északi fekvésű szép sziklacsoport.”

243. *Genista germanica* L.: **MM** – Mátraszentimre: Pizskés-legelő cserjésedő hegyi rét kisavanyodó foltján pár tucat tö. Valószínűleg ugyanezen előfordulást jelzi ZSÁK (1941) is: "Bokros lejtőkön a Mátrában Fiskalitáshuta [ma Mátraszentlászló] környékén". BOROS (1951) Mátraháza mellett találta.

254. *Chamaecytisus austriacus* (L.) Link: **DM** – Gyöngyöspata: Gereg-hegy – Fülegor, a villanypáasztától északra, erdősült terület felszáz gyepejében 7 tö (SJ).

257. *Chamaecytisus hirsutus* L. subsp. *ciliatus* (Wahlbg.) Rothm.: **MM** – Sas-kő, sziklafalak csúcsán és sziklaerdőben (vö. VOJTKÓ 2002). **NM** – Tar: Fehérkő-bánya nyugati falának szélén egy nagy tö; Pásztó: Kis-Köves-bérc, cseres-tölgyes szegélyében és lejtősztyepben számos példány.

Szurdokpüspöki: Diós-patak völgye, cseres-tölgyes szegélyében. Utóbbi előfordulások RICHTER (in BORBÁS 1898) "Szöllős-völgy" adatának megerősítéseként tekinthetők.

15. térkép. *Chamaecytisus hirsutus* L. subsp. *ciliatus* (Wahlbg.) Rothm. ismert előfordulásai a Mátrában

299. *Trifolium pannonicum* Jacq.: **MM** – Mátraszentimre: Pizskés-legelő; Mátraszentlászló és Mátraszentistván közti út „S” kanyarának környékén (Mlaki nevű hely), mezofil gyepeben több tö; Mátraszentimre, a falu keleti határában, a galyai út elágazásának közelében; Galyai-fennsík keleti peremén, a lőtér melletti irtásréten számos egyed; Galya-tető, a sportpálya környéki gyepekben szórványos. VRABÉLYI (1868) "Sólymos: Kis-Galya", VRABÉLYI (in SOÓ 1937): Nagy-Galya, Sár-hegy és SOÓ (1937) Kékes, valamint Mátraháza lelőhelyekről jelzi.

304. *Trifolium diffusum* Ehrh.: **NM** – Apc: Somlyó-hegy csúcsának sáncában, pár tucat tö. Az előfordulást SCHMOTZER Andrással találtuk. A ritka ponto-mediterrán flóraelemet nem jelzi korábbi irodalom a hegységéből.

319. *Colutea arborescens* L.: Elsősorban melegkedvelő tölgyesekben jelenik meg. **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető déli oldala. Jobbágyi: Nagy-hársas. **PR** – Recsk: Nagy-kő. **MÉ** – Nemti: Körös-magos. **B** – Sirok: Vár-hegy.

345. *Vicia dumetorum* L.: **MM** – Gyöngyössolymos: Csór-hegy déli oldalán, mezofil erdőben pár töve.

346. *Vicia sparsiflora* Ten.: **DM** – Gyöngyös: Peres-bérc délnyugati végén, a Peresi-tetőtől északra, láthatóan Corno-Quercetum kiritkított állományában és a gerinc délkeleti oldalán több tucat tö.

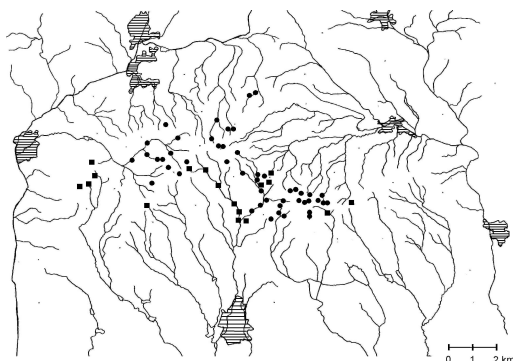
363. *Lathyrus nissolia* L.: **NM** – Jobbágyi: Nagy-hársas déli lábánál, vadak által erősen zavart, löszös sztyepréten nagy egyedszámban. Apc: Kolin-völgytől északra lévő szőlőben elterjedt.

367. *Lathyrus sylvestris* L.: **MM** – Parádsasvár:

Galambos-kő feletti erdészeti út mellett. Köves-
orom keleti oldala, aszfaltozott erdészeti út
mellett.

375. *Lathyrus pannonicus* (Jacq.) Garcke subsp.
collinus (Ortm.) Soó: **NM** – Pásztó: Kis-Köves-
bérc. **PR** – Parád: Som-hegy. **DM** – Abasár: Lótér
(SJ).

382. *Daphne mezereum* L.: A Magas-Mátra
jellemző, szórványos faja, többfelé megjelenik
különböző szerkezetű bükkösökben. **MM** –
Markaz: Kékes keleti oldala, a Disznó-kúttól délre,
sziklaerdőben. Gyöngyös: Honvédüdülnél, a
légvezeték bal parti nyiladéka mellett, Somor-
patak völgye; Szent-László-források fölött, a
Tölgyes-bérc északnyugati oldalában,
nyiladéokban; kékesi Hidas-bérc, a csúcs környékén
számos tő; Hórákó, és az attól északra lévő csúcs
oldalában; Kékes nyugati források (Lacik-f.,
Névtelen-f.); Sombokor nyugati irányú gerince;
Hidas, a síugró sánc nyiladékában; Vaddisznói
sípálya; Középső-pince út. Gyöngyössolymos:
Nagy-patak völgyében számos helyen több tő; a
Nagy-Lipót-folyás torkolatánál, a Csór-réti
vízátározó mellett és a patak felsőbb szakaszán is;
Galya-tető keleti oldalában, a Nagy-Lipót-folyás
jobb oldali mellékágának eredésénél; Aranybánya-
folyás mellett; Csór-hegy déli oldalán, a műút
mellett. Parád: Kékes északi sípályáján; Kékes
északi dózerúton. Mátraszentimre:
Mátraszentistván mellett, a zöld turistajelzés
mentén; Fallóskút, a Gedeon oldal faluközeli
bükkösében; Győr-hegy; Nagy-Átal-kőtől
délnyugatra, zöld turistajelzés mellett; Nagy-Átal-
kőtől északra, hársas törmeléklet-erdőben;
Gedeon-patak mellett; Darázs-kút bükkösében;
Narád-patak völgyfője. **M** – Mátramindszent:
Tilonka-völgy Óz-Szarvad-tető alatti szakaszán
négy virágzó tő. Előfordulása valószínűleg a mély,
puha alapkőzetbe vágódó patak völgy hűvös
mikroklímájához kötődik.

16. térkép. *Daphne mezereum* L. ismert
előfordulásai a Mátrában

419. *Dictamnus albus* L.: Elsősorban melegkedvelő
tölgyesben, andezit bokorerdőben, illetve azok
irtásain találtuk lelőhelyeit. **NM** –
Szurdokpüspöki: Bércek; Remete-barlang mellett.
Pásztó: Kis-Köves-bérc. Jobbágyi: Nagy-hársas.
DM – Gyöngyös: Menyecske-hegy; Peres-bérc.
Abasár: Lótér, a területet átszelő vízmosság menti
cserjés szegélyében kb. 30 tő (SJ). **KM** – Sirok:
Kalapos-tető.

435. *Impatiens parviflora* DC.: Az előfordulásai
alapján valószínűleg a forgalmasabb turistaútak és
vízfolyások mentén terjed a hegységben. Néhány
előfordulása: **DM** – Abasár: Vár-völgy. **MM** –
Markaz: Kékes-völgy. Gyöngyössolymos: Nagy-
Hidas-völgy. Gyöngyös: Mátraháza; Kékes. **PR** –
Parád: Sándor-gödör.

450. *Astrantia major* L.: **MM** – A Mátrában ritka faj
korábbiakkal összefüggő, százas nagyságrendű
szubpopulációja vált ismertté: Gyöngyös: Somor-
patak völgye.

466. *Torilis ucranica* Spr.: **B** – Sirok: Vár-hegy déli
oldalán, zavart, riolittufán álló, cserjésedő
lejtősztyeppen nagy egyedszámban. VOJKÓ
(2001, p.: 25) munkájában szereplő tájféldrajzi
térkép alapján a terület már a Bükkaljához
sorolható.

468. *Caucalis platycarpus* L.: **NM** – Jobbágyi:
Nagy-hársas sziklagyepeiben. Gyöngyöspata:
Havas déli oldalán, sziklagyepekben. **PR** – Recsk:
Nagy-kő zavart andezit-sziklagyepében számos
példány. SOÓ (1937) jelzi Gyöngyöspatáról, a
parádi Ortásról (VRABÉLYI in SOÓ 1937) és a Sár-
hegyről (DEGEN in SOÓ 1937).

469. *Orlavia grandiflora* (L.) Hoffm.: **NM** –
Szurdokpüspöki: Remete-barlang felett. Korábbi
irodalmi adata: REUSS (in SOÓ 1937) "Mátraalja"
helymegjelöléssel.

479. *Bupleurum praealtum* Nath.: **DM** – Gyöngyös:
Peres-bérc xerotherm tölgyeseiben és
lejtősztyepeiben nagy egyedszámban; Benevár-
bérc. Gyöngyössolymos. Tarma-tető déli részén
tömeges. **MM** – Mátraszentimre: Ágasvár déli
oldalán, xerotherm tölgyesek szegélyén és
útbevágásaiban tömeges.

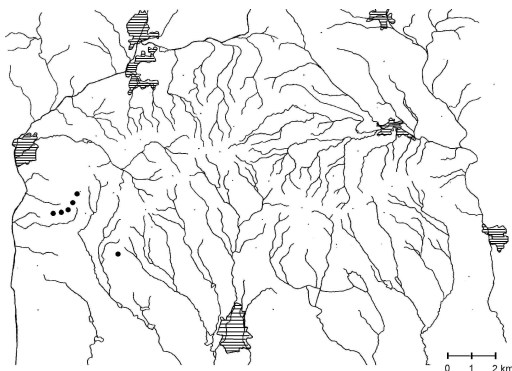
481. *Bupleurum affine* Sadler: **NM** – Pásztó:
Cserteri-várhegy, kissé degradált andezit-
sziklagyepben..

497. *Seseli varium* Trev.: **NM** – Apc: Somlyó-hegy;
Petőfibánya: Szőlő-tető. Az előfordulást
SCHMOTZER Andrásal találtuk. **DM** – Abasár:
Tatár-mező-széle, kevésbé degradált sztyeprét
foltokon gyakori, valamint a Tatár-mező
cserjésedő sztyeprétjén.

499. *Libanotis pyrenaica* (L.) Bourg.: **MM** – Pásztó
és Mátraszentimre: Mátrakeresztésről Galya-tető
felé vezető út mellett végig, zavart gyeppen
számos példány. Mátraszentimre: Galya-tető, a

sportpálya körüli gyepekben szórványos. Szuha: Mátraalmás körüli irtásréteken. **B** – Sirok: Vár-hegy csúcsán és környékén, zavart gyepekben.

507. *Seseli peucedanoides* (M. B.) Kos.-Pol.: **NM** – Gyöngyöspata: Havas csúcsán és környékén, főleg kissé zavart gyepekben nagy egyedszámban fordul elő. Pásztó: Muzsla-tisztás és környékén, irtásréteken. Ritka, délkelet-európai, mediterrán elem, melynek jelentős állománya él a Nyugati-Mátrában.

17. térkép. *Seseli peucedanoides* (M. B.) Kos.-Pol. ismert előfordulásai a Mátrában

511/b. *Levisticum officinale* Koch: **MM** – Parád: Kékes északi sípályáján él kivadulva pár töve.

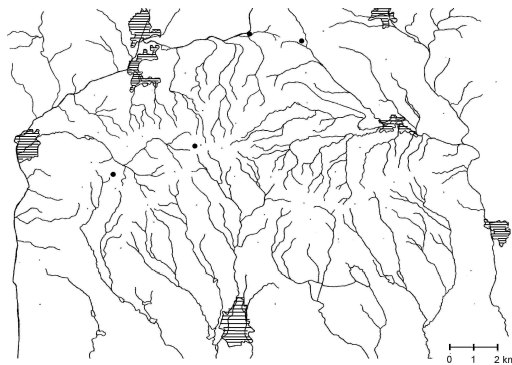
523. *Tordylium maximum* L.: **NM** – Apc: Somlyó-hegy, a csúcs körüli sánc árkában és környékén, zavart löszös sztyepréten több tucat tő. Az előfordulást SCHMOTZER Andrásal közösen találtuk. A ritka, délkelet-európai-szubmediterrán faj korábbi, pontosabban megjelölt irodalmi adata: „Parád” (KITAIBEL, VRABÉLYI in SOÓ 1937); Sár-hegy (JÁVORKA, DEGEN – LENGYEL in SOÓ 1937).

525. *Laserpitium pruthenicum* L.: **MM** – Mátraszentimre: Mlaki láprétjén jelentős egyedszámban. Előfordulását korábról KITAIBEL, VRABÉLYI és REUSS jelzi (in SOÓ 1937), első két szerző Nagygyaláról, valamint BOROS (1958) „Kunszállásrét a Tót-hegyes és Világos között”.

564. *Sambucus racemosa* L.: **KM** – Sirok: Gazos-kő alatti kötenger. **MM** – Gyöngyös: Hórákó; Kecse-bérc; Hidas-bérc; Nagy-Lápa-folyás. Mátraszentimre (Fallóskút): Fiúsom-patak és a zöld turistajelzés kereszteződésénél, bükkös nyiladéknál. Pásztó: Keresztesi-völgy. A Mátrabérc északi oldalán, Ágasvártól Mogyorós-oromig, a bükkös lékekben, erdészeti utak mentén, kb. 600 m tszf. magasság felett gyakori. Hasonlóan gyakori Kékes csúcsa körül is. Jellemző előfordulása periglaciális kötengereken (Mátrabérc, Galya-tető, Kékes-tető).

577. *Valeriana dioica* L.: **MM** – Pásztó: a mátrakeresztesi Nagy-réteken, patakot kísérő

füzesben és mocsárréten számos töve. Mátraszentimre: Pizskés-legelő, a csillagvizsgáló alatti forráslápban, illetve az ehhez kapcsolódó mocsárréten több tucat tő. **T** – Mátraballa: Dél-hegy déli előterében lévő, szántók közé ékelődő magassárréten tucatnyi töve. **FZ** – Mátraterenye: Lágy-rét magassásosában szórványos. A Dunától keletre ritka, kiszáradó lápréti faj, melynek legkeletibb hazai előfordulását SULLYOK – SCHMOTZER (1999) közölték a Heves-Borsodidomságról. A Mátra központi területein eddig irodalmi adata nem volt, csupán KOVÁCS (1962; p.: 340/M) egy északi-mátraaljai felvételében (”Mátramindszent – Mátraballa” lelőhellyel) szerepel.

18. térkép. *Valeriana dioica* L. ismert előfordulásai a Mátrában

582. *Dipsacus pilosus* L.: **MM** – Gyöngyös: Kalló-völgy. Mátraszentimre: Narád-patak völgye. **M** – Bányaterenye: Mátrabérc északi oldalán futó aszfaltozott erdészeti út mentén többfelé; Lengyendi-patak völgye. **PR** – Parádszavár: Gerlice-völgy; Áldozó-patak völgye. Parád: Ilona-völgy.

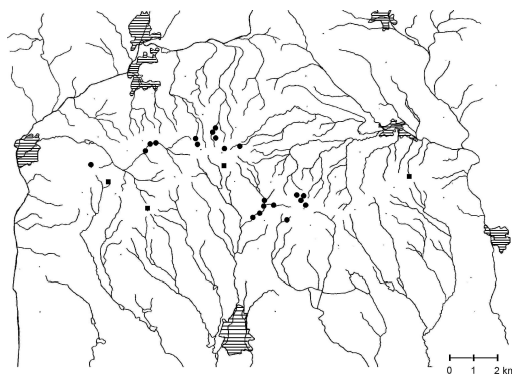
583. *Cephalaria transsylvanica* (L.) Schrad.: **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle, többfelé előfordul, gyakori.

594. *Adoxa moschatellina* L.: **MM** – Mátraszentimre: Óvár északkeleti oldalán, sziklás-törmelékterületen számos tő. Bányaterenye – Mátraszentimre: Pizskés-tető északi és északkeleti oldalán, törmelékes talajon. Domszló – Parád: Nagy-Szár-hegy csúcsa körül. Gyöngyös: Hidas-bérc, sziklaerdőben. Eddig csak a Kékes tömbjéből és a Nyikomról ismertük (vö. HARMOS – SRAMKÓ 2000).

615. *Linum hirsutum* L.: **T** – Bükkészék: a Pósvári-alsó-réttől délre lévő degradált löszös gyepekben pár tő.

616. *Linum tenuifolium* L.: **PR** – Recsk: Nagy-kő zavart szilikát-sziklagyepében jelentős egyedszámban. **MÉ** – Nemti: Körös-magos, homokkő

- dombokon, árvalányhajas lejtősztyeppen.
- 623. *Geranium phaeum* L.:** **MM** – Pásztó: Muzsla, sziklás, zavart bükkösben. Szuha: Mátraalmás, északi faluszéle. Parád: Kékes-tető és Sombokor közti nyereg. Gyöngyös: Kékes, Jávoros-kút.
- 636. *Geranium palustre* Torn.:** **T** – Bükkszék: Fedémesi-patak mellett, a Pósvári-alsó-rét magassásos foltjának szegélyében mintegy száz tő.
- 672. *Callitriche palustris* L.:** **KM** – Sirok: Barkás-tó, csuszamlásos mélyedésben fekvő égeres, füzes láp szegélyén. Korábbi adatai: „Parád” (VRABÉLYI in Soó 1937) és „Veresmocsár, Feketető” (BOROS in Soó 1937).
- 673. *Fraxinus ornus* L.:** **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető déli oldalán, melegkedvelő tölgyesben állományalkotó. **DM** – Gyöngyössolymos: Körtvélyes délkeleti oldala, Mátrafüred közelében. **PR** – Recsk: Nagy-kő. Sirok mellől VRABÉLYI (1868) jelzi.
- 682. *Gentiana cruciata* L.:** **NM** – Pásztó: Muzslai üdülők melletti cserjésedő száraz gyeppen.
- 693. *Vinca minor* L.:** **DM** – Gyöngyössolymos: Bárdos-oldal melegkedvelő tölgyesében több telepe. **MM** – Mátraszentimre: Galyai-fennsík keleti részén, lucos szélén kisebb telepe. Pásztó: Kaszab-rét, a Kis-völgyi-patak legfelső szakaszán, a völgy mellékén nagyobb telepe.
- 727. *Myosotis laxa* Lehm. subsp. *caespitosa* (C. F. Schultz) Hyl.:** **MM** – Gyöngyös: Somor-patak medrében, a "vízgátnál" számos telepe. Szuha: Galya-tető északi oldalában lévő égeres lápban.
- 732. *Myosotis sparsiflora* Mikán:** **DM** – Gyöngyös: Sár-hegy, a Szent-Anna-tó mellékén számos tövét találtak MOLNÁR V. Attilával és GULYÁS Gergellyel.
- 735. *Myosotis sylvatica* (Ehrh.) Hoffm.:** **MM** – Bátorterenyre: Mátrabérc északi oldala, a Nagy-Szamárkő alatt és Ágasvár északi oldalán, szubmontán bükkösben. Szuha: Galyavár északi oldalán; Áfonyástól délre lévő sziklafalak alatt, szurdok jellegű erdőben. Markaz: Kékes-tető keleti oldala, kőgorgeteges montán bükkösben.
- 741. *Onosma arenaria* W. et K.:** **NM** – Apc: Nagy-hársas déli lába, bolygatott löszös sztyepréten szórványos. Ezt az előfordulást jelzi MESTER (1995) is.
- 743. *Cerintho minor* L.:** **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle. Soó (1937) szerint közönséges, MOLNÁR (2001) a Déli Mátraaljáról, majd MOLNÁR (2002) a hegység déli részéről közli. Véleményünk szerint a Mátra déli részén szórványos.
- 746. *Echium maculatum* L.:** **DM** – Gyöngyös: Peres-bérc, bokorerő tisztásain szórványosan többfelé. Abasár: Lőtér, erdős-sztyepréten 5 tő (SJ).
- 764. *Sideritis montana* L.:** **NM** – Pásztó: Cserterivárhegy, szilikát sziklagyeppen. Szurdokpüspöki: Kis-hársas. Jobbágyi: Nagy-hársas. Apc: Somlyó-hegy, löszös sztyepréten, SCHMOTZER Andrásal találtak állományát.
- 766. *Nepeta nuda* L.:** **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle, rekultivált bányaterületen. **MM** – Parád: Sombokor nyugati irányú gerince. Mátraszentimre: Sztremina déli oldala. A hegységben szórványos, főleg a Déli-Mátrából ismert (vö. MOLNÁR 2002).
- 767. *Nepeta cataria* L.:** **NM** – Pásztó: Cserterivárhegy. Tar: Csevice-völgy zavart égerligetében.
- 777. *Phlomis tuberosa* L.:** **DM** – Gyöngyöspata: Havas csúcsa közelében. Abasár: Rónya-bérc déli része; Holló-kő; Meleg-oldal. Gyöngyös: Benevár-bérc. Abasár: Lőtér, szórványosan kb. 500 egyed (SJ). **NM** – Jobbágyi: Nagy-hársas déli oldalán, zavart bokorerdőben kisebb állomány.
- 790. *Galeobdolon montanum* Pers. ex Rechb.:** **MM** – Bátorterenyre: Ágasvár északi oldalán, törmelékes szubmontán bükkösben. Mátraszentimre: Galya-tető és Galyai-fennsík, montán bükkösben és környékén. Gyöngyös: Kékes-tető montán bükkösében többfelé.
- 810. *Calamintha sylvatica* Bromf. subsp. *sylvatica*:** A hegység tölgyerdeiben bár szórványos, de elterjedt faj. Néhány lelőhelye: **MM** – Mátraszentimre: Óvár déli oldala. **PR** – Parádsasvár: Nagy-Hosszú-bérc. Bodony: Kőhatár; Hunok sírja. **DM** – Gyöngyös: Benevár-bérc; Peres-bérc délkeleti részén. **NM** – Pásztó: Lapos-bérc.
- 834. *Scopolia carniolica* Jacq.:** **MM** – Bátorterenyre: Pizskés-tető; Hutai-nyereg, sziklás bükkösben; Sebestyén-vár feletti, 870 m-es csúcstól északkeletre lévő sziklás völgyben. Szuha: Galyatető északi oldalában. Gyöngyössolymos: Nagy-patak völgy felsőbb szakaszán számos lokalitás; Nagy-Hidas-patak a torkolatánál, és feljebb, a zöld négyzet turista-jelzés alatt; a Nagy-Hidas-völgy felső részén, a kék jelzés alatt.

19. térkép. *Scopolia carniolica* Jacq. ismert előfordulásai a Mátrában

836. *Physalis alkekengi* L.: **NM** – Mátraverebély: Kocsma-völgy. Jobbágyi: Szár-hegy (Nagy-hársas északnyugati gernice). Tar: Farkaslyuk-tető alja, szőlők közti akácokban, földút mellett.
861. *Scrophularia vernalis* L.: **MM** – Pásztó: Muzsla, kissé degradált, kötörmelékes, idős bükkösben.
864. *Scrophularia umbrosa* Dum.: **MM** – Gyöngyös: Pezső-kőtől délnyugatra lévő forráslápban. Pásztó: Kövicses-patak völgye és mellékvölgyeiben.
876. *Veronica montana* L.: **MM** – Gyöngyös: Somor-patak völgye, körises égerligetben. **PR** – Parád: Macskalyuk-völgy; Mar-hát északi oldalában, az Ördög-gáttól keletre lévő patak homokkő völgyében; Pisztrángos-tó mellett, a tótól nyugatra lévő szivárgó vizes bükkösben.
885. *Veronica dillenii* Cr.: **MM** – Bátorterenyé: Lengyendi-Galye hegyi rétvén, kisavanyodó, köves, nyílt folton.
943. *Utricularia australis* R. Br.: **T** – Mátramindszent: A téglagyár mellett, a Balla-patak elgátolásával létrejött kistó vizében.
966. *Corydalis pumila* (Host) Rchb.: A Dunától keletre igen ritka faj, eddig csak a Déli-Mátrából és környékéről ismert. **DM** – Gyöngyössolymos: Bárdos-oldal és Bárdos-tető, nagy egyedszámban; Tarma-tető; Eremény-tető keleti oldala. Gyöngyös: Menyecske-hegy, főleg Corno-Quercetumban; Peres-bérc délkeleti oldalának Corno-Quercetumában tömeges. Abasár: Meleg-hegy, Meleg-oldal. A faj kimutatása KUN (1996) nevéhez fűződik, azóta MOLNÁR (2001) számos lelőhelyről jelzi.
1008. *Thlaspi jankae* Kern.: **DM** – Gyöngyössolymos: Bárdos-hegy. **KM** – Markaz: Cseresi-domb és környékén, sarjeredetű tölgyesekben elterjedt.
1017. *Lunaria rediviva* L.: **MM** – Gyöngyös: Nagy-Hidas-völgy felső részén, a kék turistajelzés alatt; Mátraházi-folyás. Pásztó: Fitó-patak völgye. Bátorterenyé: Pizskés-tető északi oldala. Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás beömlése a Csór-réti víztározóba. Gyöngyös: Kékes-tető, a szanatórium parkjának lucfenyővel elegyes bükköse.
1039. *Cardamine amara* L.: **MM** – Mátrászentimre: Narád-patak völgyfője. Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás. Parádsasvár: Martalóc-patak. Parádsasvár: Péter-hegyese forráslápjá. Forráslápok elterjedt faja.
1062. *Hesperis tristis* L.: **NM** – Apc: Somlyó-hegy, löszös lejtősztyepréten. Előfordulását SCHMOTZER Andrással közösen találtuk. Korábbi adatai a Sár-hegyről származnak (JANKA 1867) és VRABÉLYI (1868), legutóbb pedig MOLNÁR (2001) jelzi innen.
1063. *Hesperis matronalis* L.: **MM** – Kékes csúcsa körül ismert (vö. MOLNÁR 2002). Gyöngyös: Tölgyes-bérc nyiladékaiban. Parád: Sombokortól északra lévő gerinc északi oldalán; Sombokor nyugati irányú gerincén. Szubmontán és montán bükkösben.
1073. *Erysimum odoratum* Ehrh.: **MM** – Gyöngyös: Sas-kő és a gerinc alatt, délre lévő sziklafalnál. Mátrászentimre: Ágasvár déli oldala. Parád: Nagy-Szár-hegy csúcsa. **NM** . Jobbágyi: Nagy-hársas.
1087. *Camelina microcarpa* Andrz.: **NM** – Jobbágyi: Nagy-hársas hegylába, a falu közeli gyomtársulásban.
1128. *Hypericum maculatum* Cr.: **MM** – Parád: a régi síugró sánc feletti, spontán erdőszülő nyiladékban. Megemlítendő, hogy Galya-tető és Kékes-tető hegyi rétvénjén illetve sípályáin rendszeresen előfordulnak habitusukban a fent említett fajhoz közelítő, de a *Hypericum perforatum* L.-hez is közel álló alakok, melyek valószínűleg a két faj hibridjei.
1131. *Hypericum montanum* L.: **MM** – Parád: Kékes északi sípályáján. Bátorterenyé: Mátrabérc északi oldala, sziklaletöréseken, kötörmelékes erdőkben (pl.: Szamár-kövek, Sztremina, Ágasvár).
1140. *Campanula cervicaria* L.: **MM** – Mátrászentimre: Mlaki láprétjén.
1152. *Asyneuma canescens* (W. et K.) Gris. et Sch.: **DM** – Abasár: Rónya-bérc déli részén, erdőssztyep réteken, szórványosan többfelé, így a Tekeres-kőnél, a Holló-kőnél is. **NM** – Pásztó: Hideg-kút melletti kopasz tetőn, lejtősztyeppen néhány tő.
1153. *Phyteuma spicatum* L.: **MM** – Gyöngyös: Hidas-bérc montán bükköse. Markaz: Kékes keleti oldala. Gyöngyössolymos: Nyírjes-erdészháztól keletre, a Nagy-Lipót-folyás mellett, Deschampiso-Fagetumban; Nagy-patak völgye. Parádsasvár: Péter-hegyesének északi, kisavanyodó gerincén néhány tő; Mátrászentimre: Súlyombükk-patak mente.
1155. *Jasione montana* L.: **PR** – Parád – Bodony: Pecek-hegy gerincén, kisavanyodott bükkös és festő rekettyés tölgyes nyíltabb helyein pár tucat tő. **FT** – Mátranovák: Fehér-szék, riolittufán álló Genisto tinctoriae-Quercetumban néhány tucat tő. A Mátrából korábbról csak a Verpelét melletti Vár-hegyről jelzi KÁRÁSZ (1991).
1157. *Solidago virga-aurea* L.: **MM** – Gyöngyös: Hidas-bérc; Pezső-kő. Markaz: Éles-bérc. Parád: Disznó-kő; Sas-kő; Sor-kövek; Rózsaszállás körüli bükkösökben. Pásztó: Nagy-rétek hegyi rétvén. **DM** – Markaz: Éva-kő. **PR** – Ilona-vízesés sziklafalán.
1163. *Aster sedifolius* L. subsp. *sedifolius*: **NM** – Gyöngyöstarján: Havas délkeleti lábánál lévő,

cserjésedő irtásréten nagy egyedszámban találtuk 2000. augusztus 27-én. Ezen a lelőhelyen később megtalálta, majd közölte MOLNÁR (2002).

1179. *Antennaria dioica* (L.) Gärtn.: **MM** – Mátraszentimre: Pizskés-legelő; Csörgő-völgy, a szurdok északnyugati sziklafalán. Pásztó: mátrakeresztési Nagy-rétek. Parád: Kékes északi sípályája. Gyöngyös: Serpenyőtől északkeletre, bükkösben álló kisavanyodó sziklafelszínen.

1182. *Gnaphalium uliginosum* L.: **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle, kiszáradt mesterséges tömegerdészetnek növényzetében. SOÓ (1937) négy lelőhelyről közli.

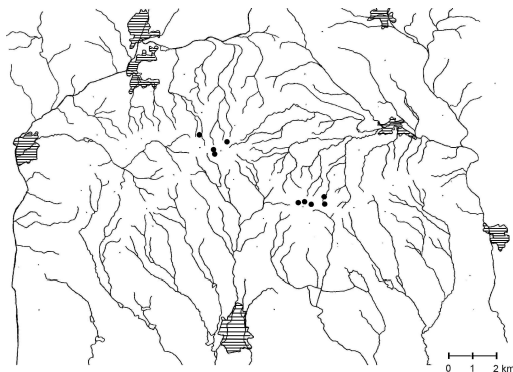
1186. *Inula germanica* L.: **DM** – Abasár: Lótér, erdős-sztyep réten kb. 50 tő (SJ).

1192. *Inula oculus-christi* L.: Elsősorban melegkedvelő tölgyes nyiladékein jelenik meg. **NM** – Gyöngyöspata: Havas. Jobbágyi: Nagy-hársas. **DM** – Gyöngyössolymos: Nyerges-tető; Eremény-tető. **PR** – Parád: Som-hegy.

1218. *Achillea crithmifolia* W. et K.: **MM** – Mátraszentimre: Ágasvár déli oldalán, cseres-tölgyes nyílt részein és erdészeti utak mellett tömeges. Előfordulását már BORBÁS (in SOÓ 1937) jelzi. **NM** – Pásztó: Görbe-bérc; Lapos-bérc. Gyöngyöspata: Havas. Jobbágyi: Nagy-hársas, a hegy nyugati oldalának bokorerdőjében igen nagy tömegben. Innen HULJÁK (1928) jelzi. **DM** – Abasár: Peres-bérc; Tekeres-kő. Markaz: Kecse-bérc; Éva-kő. Gyöngyössolymos: Bárdos-oldal.

1239. *Leucanthemella margaritae* (Gáyer ex Jáv.) Soó: **MM** – Gyöngyös: Hórákó, a terület nyugati peremén, kisavanyodott *Genista pilosae-Quercetum petraeae*-ben.

1251. *Petasites albus* (L.) Gärtn.: **MM** – Bátortereny: Dorogházi-vadászház melletti, javított erdészeti út mentén néhány telep. Mátraszentimre: Galyai-fennsík déli peremén, a közút déli oldalában, holdviolás bükkösben pár telep.

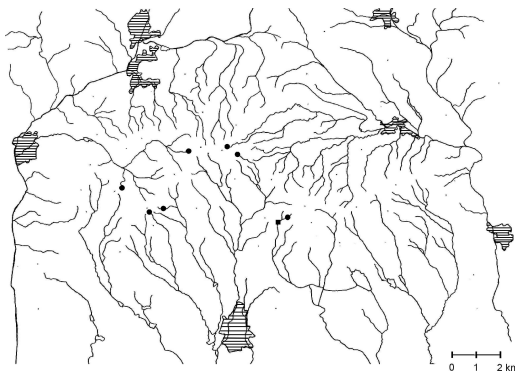
20. térkép. *Petasites albus* (L.) Gärtn. ismert előfordulásai a Mátrában

1252. *Petasites hybridus* (L.) G. M. Sch.: A Mátra központi részein szórványos. **MM** – Gyöngyös: Kalló-völgy. Mátraszentimre: Mlaki, a Hutahelyi-patak Mátraszentistván és Mátraszentlászló közti szakasza mentén. Mindkét lelőhelyen magaskórós társulást alkot. Emellett Mátraszentimre: Galyatető belterületén, a Mátrai út melletti árokban kisebb telepe. Pásztó: Mátrakeresztés belterületén, a Tó-réti-patak mellett kisebb telepei. **T** – Tarnalesz – Bükkszék: a Tarna menti degradált nádasban, valószínűleg egykori magaskórós maradványként pár telep.

1255. *Doronicum hungaricum* (Sadl.) Rchb.: A Mátrafüred körüli xerotherm és cseres-tölgyesekben elterjedt. **DM** – Gyöngyös: Nagy-Lapát-tető keleti oldala; Menyecske-hegy; Peres-bérc. Abasár: Rónya-bérc; Tekeres-kő; Holló-kő; Meleg-oldal.

1258. *Tephroseris integrifolia* (L.) Schur: **MM** – Bátortereny: Lengyendi-Galya hegyi rétje, néhány tucat tő. Mátraszentimre: Tugár-rét, nagy egyedszámban. VRABÉLYI (in SOÓ 1937) Nagygyaláról jelzi.

1259. *Tephroseris aurantiaca* (Hoppe) Schur: **MM** – Bátortereny: Lengyendi-Galya hegyi rétje, az előző taxon társaságában pár narancsvörös pártájú, fekete fészepikkelyű, többé-kevésbé kopaszodó alak. Elképzelhető, hogy a réten a két közelrokon faj introgresszív hibridjei élnek, melyek között megjelennek a magashegyi alakra hasonlító utódok is.

21. térkép. *Tephroseris crispa* (Jacq.) Rchb. ismert előfordulásai a Mátrában

1260. *Tephroseris crispa* (Jacq.) Rchb.: **MM** – Gyöngyössolymos: Galya-tető keleti oldalában, a Nagy-Lipót-folyás jobb oldali mellékágának eredésénél, leirtott kőrises lágban, a műút mindkét oldalán százas nagyságrendű állomány. Ez utóbbi adat BOROS (1951) adatának megerősítése. Mátraszentimre: Narád-patak völgyfője, a K+ turistaút mellett, bükkös forráslágján. Gyöngyöstarján: Rossz-rétek nyugati oldalán, a

- Szomor-patak füzes forráslápján számos nagyságrendű állomány, GOTTHÁRD Dénes herbáriumi adatának ("Babik-kút" jelzéssel, Mátra Múzeum Herbáriuma) megerősítése; emellett kisebb állomány a Hadnagy-kút alatt, javított erdészeti út melletti füzes forráslápjában. A Rosszréteken MOLNÁR Csabával közösen találtuk. Szuha: Galya északi oldalában lévő körises lápjában pár tő, BÁNKUTI (1984) adatának megerősítése. Gyöngyös: a Somor-patak felső részén, égeresben pár tő.
- 1274. *Senecio ovatus* (G. Gäertn. et al.) Willd.:** Galya-tető és Kékes-tető montán bükköseinél jellemző faja.
- 1280. *Xeranthemum cylindraceum* Sibth. et Sm.:** NM – Gyöngyöspata: Bércek; Havas déli lába. Szurdokpüspöki: Kis-hársas. Szücsi: Kecse-kő. DM – Abasár: Tatár-mező-széle, gyakori.
- 1282. *Carlina acaulis* L.:** MM – Parád: Kékes északi sípályáján.
- 1293. *Carduus crispus* L.:** MM – Mátraszentimre: Narád-patak völgyfője és az alsóbb szakaszokon. Gyöngyössolymos: Nagy-patak völgye, felsőbb szakaszokon, a Csór-réti víztározó alatt bőven. T – Recsk – Mátraballa: Kürti-patak felső szakaszán, Görcs-völgy és környéke, zavart magassásréten és mezofil erdőkben.
- 1296. *Carduus collinus* W. et K.:** NM – Szurdokpüspöki: Remete-barlang mellett. MM – Mátraszentimre: Óvár nyugati részén; Ágasvár déli oldala. DM – Gyöngyös: Nagy-Lapát-tető keleti oldala. Melegkedvelő és cseres tölgyesek elterjedt faja.
- 1302. *Cirsium palustre* (L.) Scop.:** MM – Gyöngyös: A Nagy-Lápa-folyás felső szakaszán, a Honvéd üdülő mellett. Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás felső szakaszán, leirtott égeresben.
- 1304. *Cirsium panonicum* (L. f.) Link.:** MM – Mátraszentimre: Lengyendi-Galya (közigazgatásilag Bátorterenye), a Galyai-fennsík és Galya-tető hegyi rét foltjaiban szórványosan többfelé előfordul. Lengyendi-Galyáról BOROS (1961) jelzi, aki Mátraszentistván mellett is megtalálta (BOROS 1952).
- 1306. *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.:** MM – Mátraszentimre: Narád-patak völgyfője és az alsóbb szakaszokon. Parádsavár: Péter-hegyese. FZ – Mátraterenye: Nagy-Kő-bérc déli oldalán futó völgy zavart égeresében nagy egyedszámban.
- 1309. *Crupina vulgaris* Pers.:** NM – Jobbágyi: Nagy-hársas nyugati oldalán, bokorerdőben jelentős egyedszámban. Apc: Somlyó-hegy. Lőrinci: Szőlő-tető. Előfordulásait SCHMOTZER Andrással közösen találtuk.
- 1313. *Centaurea solstitialis* L.:** DM – Abasár: Lőtér, a Tatár-mezőn mintegy 40-50 tő, régi "golyófogó" kapuk degradált növényzetében (SJ), emellett a Tatár-mező-szélén, utak degradált növényzetében szórványos. WAGNER (1910) munkája szerint – DEGEN Árpád gyűjteményéből jelzett példány alapján – először JANKA Viktor gyűjtötte a Sár-hegyen, és a fenti szerző is itt látta több infraspecifikus taxonját (mindenütt "Gyöngyös" jelzéssel).
- 1323. *Centaurea montana* L. subsp. *mollis* (W. et K.) Hay.:** VOJTKÓ (in HARMOS – SRAMKÓ 2000) adata az alábbiakkal pontosítható. MM – Gyöngyös: Honvéd üdülő mellett, a Hidas-patak bal parti légvezetékének nyiladékában és a környező bükkösben számos nagyságrendű állomány; valamint a közeli Vaddisznói-sípályán.
- 1324. *Centaurea triumfettii* All.:** DM – Abasár: Lőtér (SJ); Tekeres-kő. Gyöngyös: Nagy-Lapát-tető keleti oldala; Peres-bérc. Gyöngyössolymos: Eremény-tető; Bárdos-oldal. MM – Gyöngyös: Hórákó; Kecse-bérc. Gyöngyössolymos: Kecse-bérc. Mátraszentimre: Csóka-kő. NM – Jobbágyi: Nagy-hársas.
- 1331. *Centaurea sadleriana* Janka:** DM – Abasár: Lőtér (SJ).
- 1335. *Carthamus lanatus* L.:** NM – Gyöngyöspata: a Havas déli lábánál kisebb állomány, zavart, cserjésedő löszös gyepekben. DM – Abasár: Lőtér, bolygatottabb részeken (SJ), valamint Tatár-mező-széle, szórványos.
- 1345. *Scorzonera purpurea* L.:** MM – Mátraszentimre: Hegyes-hegy délkeleti oldalában, az út közelében lévő cseres-tölgyesben szórványos. MÉ – Mátraterenye: Körös-magos, homokkővön kialakult sztyepréten.
- 1354. *Scorzonera cana* C. A. Mey.:** DM – Abasár: Tatár-mező-széle, szórványos.
- 1359. *Taraxacum erythrospermum* Andrz.:** NM – Jobbágyi: Nagy-hársas nyugati oldalán, a kőbánya közelében.
- 1365. *Sonchus palustris* L.:** FZ – Pásztó: 21-es főút melletti vízállásos mélyedésben tucatnyi virágzó egyed. Mátranovák: Nyírmedi-tóból eredő patak menti zavart magassásréten pár tő. T – Recsk – Mátraballa: Kürti-patak felső szakaszán, Görcs-völgy és környéke, zavart magassásréten nagy egyedszámban.
- 1367. *Lactuca perennis* L.:** NM – Tar: Farkaslyuk-tető déli oldala, melegkedvelő tölgyes nyiladékan. Pásztó: Cserteri-várhegy, andezit-lejtősztyepekben. Jobbágyi: Vár-hegy. Szurdokpüspöki: Remete-barlang mellett.
- 1381. *Crepis praemorsa* (L.) Tausch.:** MM – Bátorterenye: Lengyendi-Galya hegyi rétfje, néhány tucat tő. Mátraszentimre: Mlaki, nedves hegyi réten pár tő. Nagygyályáról már VRABÉLYI (1868) jelzi.
- 1409. *Orthilia secunda* (L.) House.:** MM – Gyöngyössolymos: Nyírjes-erdészaháztól keletre, a

Nagy-Lipót-folyás melletti mézskerülő bükkösben. Parádsasvár: Martalóc, a gerinc nyugati csúcsán.

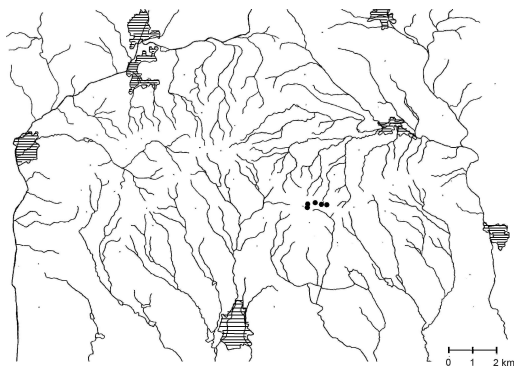
1410. *Pyrola minor* L.: MM – Parádsasvár: Martalóc, a nyugati gerinc csúcsán és a légvezeték nyiladékában többfelé. Parád: Kékes északi, felhagyott sípályáján.; Pisztrángos feletti láp; Középső pince út mellett; Sötét-lápa köfolyás; régi síugró sánc feletti nyiladékban. Mátraszentimre: Pizskés-legelő, a Mátraszentlászló közelében lévő fűzláp mellett.

1412. *Pyrola chlorantha* Sw.: MM – Parádsasvár: Martalóc gerinc nyugati csúcsán, a sípálya melletti kisavanyodott, nyíresben számos telepe százas nagyságrendű egyszámmal. Korábbi adata a MTM Növénytárban van, SZIGETI János gyűjtése 1942. 06. 29. dátummal: "Mátra: Nagy-Galyától északra (Martalóchegy), erdős, meredek, köves lejtőn, bükkösben (?)" (BÖHM É. I. ex litt.), minden bizonnyal ugyanezen állományra vonatkozik. Ez az adat kerülhetett bele "Mátra: Nagygalya" helymegjelöléssel JÁVORKA – SOÓ (1951) kézikönyvébe.

1417. *Vaccinium myrtillus* L.: MM – Gyöngyös: Serpenyő, Genisto pilosae-Quercetum petraeae-ben. Szuha: Galyavár. Parádsasvár: Kis-Lipót; Péter-hegyese. PR – Parádsasvár: Kő-határ északi oldalán, tarvágott mézskerülő bükkösben; Széki-patakjobb partján, az Áldozóvárral szemben lévő kúp északi, tarvágott oldalán.

1424/a. *Oxybaphus nyctagynus* (Michx.) Sweet: AZ – Apc- Jobbágyi: vasúti töltés mentén gyakori.

1448. *Silene dioica* (L.) Clairv.: MM – Markaz: Kékes-tető alatt keletre, a tető keleti kitétségű oldalai, kissé zavart hegyvidéki bükkösben, nagy egyszámban; Sas-kő felé vezető út mentén.

22. térkép. *Silene dioica* (L.) Clairv. ismert előfordulásai a Mátrában

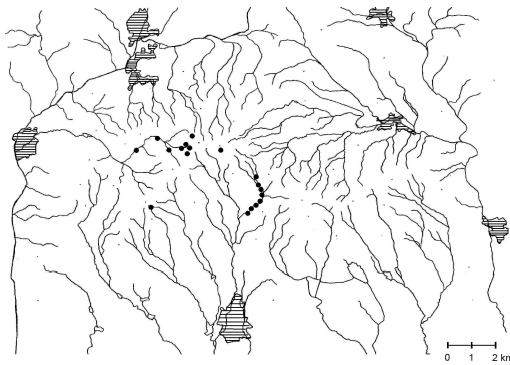
1462. *Dianthus deltooides* L.: MM – Pásztó: Nagy-rétek több pontján. Mátraszentimre: Pizskés-legelő. Bátonyterenye: Lengyendi-Galya hegyi rétje. PR – Bodony: Kő-határ.

1469. *Dianthus collinus* W. et K.: MM – Pásztó: Nagy-rétek. Mátraszentimre: Pizskés-legelő. Bátonyterenye: Lengyendi-Galya hegyi rétje. Gyöngyös: mátraházi Szanatórium melletti 700 m magas csúcson. DM – Gyöngyöspata: Havas keleti lába.

1475. *Stellaria uliginosa* Murr.: MM – Mátraszentimre: Pizskés-legelő forráslápjában jellemző, olykor csak pár tő; jelentősebb állomány található a Mátraszentlászló belterületén, többekévesb a szánkópálya alatt lévő forráslápjában. Ez utóbbi kikapcsolódott területen van.

1500. *Arenaria procera* Spr. subsp. *glabra* (Williams) Holub: MM – Bátonyterenye: Lengyendi-Galya hegyi rétje. KM – Sirok: Kalapos-tető keleti bérce, a kék turistaút mellett.

1551. *Bassia laniflora* (S. G. Gmel.) A. J. Scott: DM – Abasár: Lötér, az egyik lőálláshoz vezető útban felhalmozódott kőzetmálladékon (SJ).

23. térkép. *Primula elatior* (L.) Grufbg. ismert előfordulásai a Mátrában

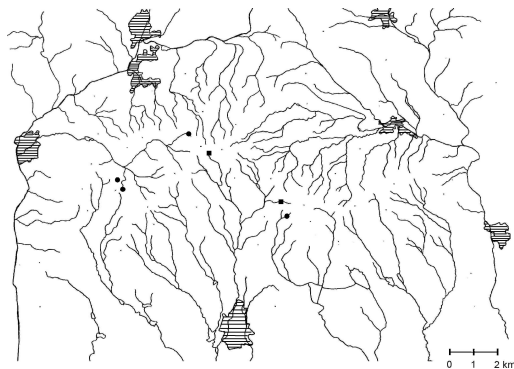
1574. *Primula elatior* (L.) Grufbg.: MM – A Magas-Mátrában, elsősorban Galya tömbjében és az onnan eredő patakok mentén, valamint szivárgó vizes élőhelyeken, főképp forráslápok környékén előforduló faj. Gyöngyössolymos: Nagy-patak völgye, néhány száz töves, nagy állomány, BOROS (in Soó 1937) adatának megerősítése; Nagy-Lipót-folyás mentén, a torkolattól kezdve; Galya déli oldalában, a Málnás-réttől északkeletre, sárga turistajelzés melletti, fiatal bükkösben néhány tő. Gyöngyöstarján: Rossz-rétek nyugati oldalán, a Szomor-patak füzes forráslápján pár tucat tő (a lelőhelyet MOLNÁR Csabával közösen találtuk). Mátraszentimre: Pizskés-legelő, Mátraszentlászlóhoz közeli füzes forráslápokban kb. ezer tő; Bögös-réttől nyugatra, a hegy keleti részén lévő, leirtott forrásmocsárban; Narád-patak völgyfőjének bükkösében, szivárgó vizes talajon, forráslápokban sokfelé, pár ezres nagyságrendű állomány; Narád-patak mente; Gedeon-patak mente. Mátraszentimre környékéről LÁNYI (ap.

- JÁVORKA 1953) jelzi. Ismert a fenti patakból összefolyó Csörgő-patak mentén is (BÁNKUTI 1984, STANDOVÁR 1987), valamint jelzik a galyai Málnás-rétről (VARGA in BÁNKUTI 1984) is.
- 1576. *Androsace elongata* L.: MM** – Gyöngyöstarján: Világos, zavart, sziklatörmelékes andezit lejtősztyeppen. **NM** – Gyöngyőspata: Német-bérc, andezit sziklagyepben. Tar: Farkaslyuk-tető (Cakó-bérc). Pásztó: Kis-Köves-bérc. Szurdokpüspöki: Remete-barlang mellett; Kis-hársas. Jobbágyi: Nagy-hársas; Vár-hegy. Szücsi: Kecse-kő.
- 1582. *Lysimachia punctata* L.: MM** – Szubmontán bükkös irtásán. Bátonyterenye: Terendel-bérc, erdészeti út mellett kisebb telepe. Szuha: Szabó vágás patak menti tarvágás szélén több telepe.
- 1720. *Allium sphaerocephalon* L.: DM** – Abasár: Lötér, a terület felső harmadában, száraz sztyepréten (SJ). Gyöngyőspata: Gereg-hegy – Fülegor, a kisebb sziklakibúvás tetején, a terület középső részén kb. 10 tő (SJ).
- 1730. *Allium angulosum* L.: FZ** – Bátonyterenye: 21-es főút mellett, magassárréten a kisterenyei téglagyárnál több tő.
- 1735. *Allium marginatum* Janka: NM** – Gyöngyőspata: Havas. **DM** – Gyöngyöstarján: Bolya-tető északi oldala. Gyöngyös: Menyecske-hegy; Peres-bérc, utóbbi helyen elszórtan több tő.
- 1749. *Ornithogalum pyramidale* L.: AZ** – Pásztó: a 21-es főút menti szántók szegélyében számos tő.
- 1754. *Muscari botryoides* (L.) Mill.: PR** – Parád: Som-hegy bokorerdejében több tucat tő. **DM** – Gyöngyőspata: Gereg-hegy – Fülegor, tölgyesben kb. 100 tő (SJ).
- 1761. *Maianthemum bifolium* (L.) F. W. Schm.: MM** – Mátraszentimre: Csörgő-patak völgye. Pásztó: mátrakeresztesi Fitó-patak völgye. Gyöngyöstarján: Tölgyes-rét mellett, a Tót-hegyestől északnyugatra, gyertyános-tölgyesben (Tölgyfáreti-oldal). Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás. **PR** – Parádsasvár: Gerlice-völgy. Parád: Sándor-gödör.
- 1767. *Paris quadrifolia* L.: MM** – Gyöngyös: Kékes-tető montán bükkösein szórványos.
- 1778. *Iris graminea* L.: MM** – Gyöngyössolymos: Galya déli oldalában, a Málnás-réttől északkeletre, sárga turistajelzés mellett mezofil réten több polikormon. Mátraszentimre: Hegyes-hegy délkeleti oldalán, cseres-tölgyesben, a műút közelében. **DM** – Gyöngyőspata: János-vára, bokorerdőben pár polikormon; Havas: xerotherm tölgyesben néhány polikormon, több ponton; Gereg-hegy – Fülegor, a bányatelek szegélyén húzóódó, tölgyekkel erdőszült árokban kb. 10 polikormon, valamint a tölgyesben (SJ). Gyöngyöstarján: Havas délkeleti lábánál, xerotherm tölgyesben pár polikormon. Gyöngyös: Peres-bérc ritkás, xerotherm tölgyesében néhány tő. **PR** – Parád: Som-hegy nyugati oldalán, Tilio-Fraxinetumban pár polikormon.
- 1783. *Iris pumila* L.: DM** – Abasár: Lötér, erdősztyep réten kb. 30 polikormon (SJ); Tekeres-kő; Holló-kő.
- 1785. *Iris variegata* L.: DM** – Gyöngyös: Menyecske-hegy; Benevár-bérc. Abasár: Peres-bérc. **NM** – Gyöngyőspata: Havas csúcs. **MM** – Mátraszentimre: Ágasvár déli oldala; Hegyes-hegy. Gyöngyös: Sombokor nyugati irányú bérce. Elsősorban cseres és melegkedvelő tölgyesek nyiladékain, főként sziklaletöréseknél, hegycsúcsokon jelenik meg.
- 1804. *Luzula forsteri* (Sm.) DC.: KM** – Domoszló, Süket-völgy alsó része, kisavanyodott, sarjeredetű tölgyesben több tucat tő. A hegységből elsőként BÁNKUTI (2000) jelezte.
- 1813. *Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch: AZ** – Szurdokpüspöki: futballpálya melletti levágott nemesnyáras helyén néhány tő. Jobbágyi: 21. számú főút melletti árokszegélyben, nemesnyár fasor alatt néhány tő. A Magas-Mátra mezofil és xero-mezofil erdeiben elterjedt faj.
- 1819. *Epipactis tallosii* Molnár et Robatsch: NM** – Gyöngyőspata: Zám-patak völgye, zavart, törékeny füzes patakparti ligeterdőben több tucat példány. Tar: Csevice-völgy, törékeny füzes ligeterdő helyére telepített lucfenyvesben pár tő. A növények faji hovatartozását diafelvételek alapján MOLNÁR V. Attila azonosította.
- 1823. *Epipactis microphylla* (Ehrh.) Swartz: PR** – Parád: Macskalyuk-völgy, homokkő szurdokvölgyben.
- 1827. *Limodorum abortivum* (L.) Sw.: DM** – Gyöngyös: Menyecske-hegy nyílt tölgyesében.
- 1828. *Listera ovata* (L.) R. Br.: MM** – Mátraszentimre: Mlaki, a Mátraszentlászló és Mátraszentistván közti magassárréteken szórványos.
- 1837. *Gymnadenia conopsea* (L.) R. Br.: MM** – Bátonyterenye: Lengyendi-Galya hegyi rétjén pár tő. BARTA (in MOLNÁR 2001) adata Mátraszentimre közigazgatási határral valószínűleg erre az előfordulásra vonatkozik.
- 1845. *Orchis morio* L.: NM** – Pásztó: Határ-völgy felső részén, gyertyános-tölgyes irtásrétjén kialakult mezofil gyeppben pár tő. **MM** – Pásztó: Nagy-rétek hegyi rétjén szórványos. Gyöngyöstarján: Rossz-rétek, hegyi réten pár tucat tő.
- 1849. *Orchis purpurea* Huds.: DM** – Gyöngyőspata: Gereg-hegy – Fülegor, villanypásztában egy tő (SJ).
- 1857. *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó: FZ** – Bátonyterenye: Maconka, a települést elhagyó út melletti magassárréten, a vasúti kereszteződésnél

több tő. Mátraterenye: Lágý-rét magassásrétjén pár tő. Mindkét lelőhely a Zagyva (egykori) árterén van.

1858. *Dactylorhiza majalis* (Rchb.) Hunt et Summerh.: **MM** – Mátrászentimre: Pizskés-legelő, Mátrászentlászló közelében lévő forráslápon pár tő; Pizskés-legelő felső részén, a csillagvizsgáló alatt, kék turistajelzés lévő foglalt forrástól délre, forráslápon számos tő. **T** – Mátraballa: Dél-hegy déli előterében, a Balla-patak menti szántók szegélyében lévő fűzes sáv alján 2000-ben két virágzó példány. A Mátrából Borbás Vince adata ismert „Hasznosi huta” lelőhelyről (BORSOS 1960).

1860. *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó: **MM** – Gyöngyös: Somor-patak völgyében néhány tő. Mátrászentimre: Mlaki, magassásréten szórványos. Pásztó: Nagy-rétek, a rétek északnyugati részén, mezofil gyepekben szórványos.

24. térkép. *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó ismert előfordulásai a Mátrában

1878. *Eriophorum angustifolium* Honckeny: **MM** – Mátrászentimre: Pizskés-legelő, Mátrászentlászló közelében lévő forráslápon pár tő. Korábról KOVÁCS (1962) munkájában megjelent fotója (p.: 55.) alapján ismertük, aki Narád-patak láprétjén fotózta állományát.

1910. *Carex paniculata* Jusl.: **T** – Mátraballa: Dél-hegy déli előterében, a Balla-patak szántók alatti ártéri részén asszociáció-fragmentumot alkot. **FZ** – Mátraterenye: Lágý-rét.

1920. *Carex elongata* L.: **MM** – Parád: Kékes északi oldalában lévő suvadásos lápteknőkben: a Pisztrángos-tó feletti kőrises égerlápban; a piros kereszt jelzésű turistaút mellett, Sombokor alatti két lápteknőben. Parádsasvár: Martalóc-patak kőrises égerligetében; Galya északi oldalán fekvő kőrises lópban. **PR** – Sirok: Barkás-tó; Parád: Fekete-tó. BOROS (1951) a Pisztrángos-tóból jelzi, majd GOTTHÁRD a Pisztrángos-tóból és a Fekete-tóból gyűjtötte (BÁNKUTI 1999).

1929. *Carex buekii* Wimm.: **DM** – Abasár: Tatármező-széle, a Tekerés-patak kiszáradó medrében jelentős állomány. A szűkebb értelemben vett Mátrából egyedüli adata a SIMONKAI (1904) által talált szent-Anna-tavi adat. **FZ** – Bátonyterenye: Maconka, a települést elhagyó út melletti magassásréten, a vasúti kereszteződésnél állományalkotó. Ezen elsőként talált lelőhelyről gyűjtött növény határozásának helyességét préselt példány alapján LÁJER Konrád megerősítette. **AZ** – Mátrászölös: A 21-es út mellett, a Pásztó, Mátrászölös kereszteződéstől kb. 300 méterre, délre lévő kis mélyedés magassásrétjén néhány sarjtelep. **T** – Bükkészék: a Fedémesi-patak egykori árterén, a Pósvár körüli éles sásos magassásréteken szórványos. A növényt az Ipoly-völgyéből több lelőhelyről ismerjük, a szlovák oldalon Fülek és Losonc közötti szakaszon többfelé láttuk autók mellett árkokban, nedves mélyedésekben. Ehhez hasonlíthatóak a Zagyva-völgyi előfordulások.

1931. *Carex acuta* L.: **MM** – Mátrászentimre: Pizskés-legelő, elszórt forráslápon állományalkotó; Tugár-rét. Pásztó: Kaszab-rét. Szuha: Mátraalmás, a Galyai úton lévő utolsó telek forráslápjain. Ismert a Sár-hegyről (LENGYEL in Soó 1937), valamint GOTTHÁRD gyűjtötte a Pisztrángos-tónál (BÁNKUTI 1999). **T** – Bükkészék: a Fedémesi-patak menti magassásréteken állományalkotó.

1942. *Carex humilis* Leyss.: **DM** – Andezit alapkőzet: Abasár: Tekerés-kő, bokorerdő sziklás nyiladékein. Gyöngyös: Peres-bérc Vizes-Keszöre néző oldalán, kisavanyodott, sziklatörmelékes tölgyesben.

1950. *Carex pendula* Huds.: Főleg az Északi-Mátraalja patakjai mentén és szivárgóvizes foltokon elterjedt sásfaj. **PR** – Sándor-gödör; Gerlice-völgy. Szuha: Köves-rom északi égeres lópja. **MM** – Parád: Pisztrángos-tó mellett; Gyöngyössolymos: Nagy-Lipót-folyás; Nagy-Hidas-völgy; Nagy-patak.

1954. *Carex panicea* L.: **MM** – Gyöngyöspata: Vaskapu-rét. **T** – Mátraballa: Dél-hegy déli előterében, a Balla-patak mocsárrétjén.

1966. *Carex rostrata* Stokes: **MM** – Mátrászentimre: Pizskés-legelő felső részén, a csillagvizsgáló alatt, kék turistaúton lévő foglalt forrástól délre, forrásláphoz kapcsolódó lápréten néhány tő. 2000-ben mindössze pár töve volt termékeny. A határozás helyességét préselt példány alapján LÁJER Konrád megerősítette. A hegységéből irodalmi adata eddig nem volt.

1975. *Bromus ramosus* Huds. (sensu stricto !): **MM** – Gyöngyössolymos: Galya-tető keleti oldalában, a Nagy-Lipót-folyás jobb oldali mellékágának eredésénél, leirtott kőrises lópban száz

állománya.

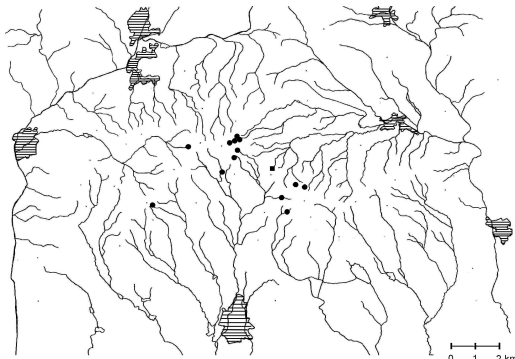
1987. *Festuca altissima* All.: A Magas-Mátra sziklás bükköseinek, sziklakibúvásainak jellemző faja. **MM** – Mátraszentimre: Nagy-Átal-kő. Bátorterenyé: Mátrabérc; Nagy-Szamár-kő; Ágasvár; Orosz Mátyás-szikla. Szuha: Galyavár; Áfonyás; Szabó Vágás; Nagy-sziklás; Galya-tető északi oldalán, montán bükkösben. Parád: Sas-kő; Disznó-kő; Kékes északi sípálya mellett. Gyöngyös: Hidas felső része, bükkösökben; régi síugró sánc melletti bükkösben; Vaddisznó-sípálya; Középső-pince út; Tölgyes-bérc északi része; Kecse-bérc. Parádsasvár: Bagoly-kő.

1991. *Festuca amethystina* L.: **MM** – Parád: Sas-kő, a sziklaletörés sajátos, reliktum jellegű fás társulásában jelentős egyedszámban, valamint a sziklafalakon. JÁVORKA (1953 és 1955) jelezte először, majd VOJTKÓ (2002) erősítette meg az előfordulást.

1997. *Festuca pallens* Host: **B** – Sirok: Vár-hegy riolittufa alapkőzetű sziklagyepjében.

2014. *Glyceria nemoralis* Uechtr. et Koern.: **MM** – Parádsasvár: Galya északi oldalában lévő kőrises lágban pár nagyobb sarjtelepe. Parád: Pisztrángos feletti kőrises égerlágban; Pisztrángos-tó. Pásztó: a mátrakeresztesi Nagy-réteken lévő Fitó-patak forráslágján. Első irodalmi említése JÁVORKA (1953) munkájában van, aki a Nagy-patak völgyében találta, majd GOTTHÁRD ismerteti a Kőrís-mocsárból (BÁNKUTI 1999).

2015. *Sclerochloa dura* (L.) P. B.: **NM** – Jobbágyi: Somlyó-hegy és Kolin-völgy közti szőlőben, valamint a Jobbágyiba vezető aszfaltozott út mentén; jobbágyi vasútállomás. A Mátra északnyugati előterében és a Felső-Zagyva-völgyben, megfigyeléseink szerint nem fordul elő.

25. térkép. *Poa remota* Forselles ismert előfordulásai a Mátrában

2022. *Poa remota* Forselles: A Magas-Mátra első sorban kőrises-égerlágjaihoz kötődő faja, bár egyes lelőhelyein fölüle a fás vegetációt leirtották. A korábban ismert három lelőhelyéhez képest több

mint tucatnyi előfordulása vált ismertté a hegységben. **MM** – Parád: Pisztrángos-tó feletti, kőrises égerlág, a kék kereszt turistaút mellett; erős, százas nagyságrendű állomány. Gyöngyös: Somor-patak középső szakaszán, a Tölgyes-bérc alatt, légvezeték nyiladékában néhány tucat polikormon. Gyöngyössolymos: Galya-tetőtől délkeletre, a Nyírjes-bérc délkeleti oldalában, erdészeti út melletti szivárgóvizet, spontán erdősülő irtáson, néhány tucat polikormon; Galya-tető keleti oldalában, a Nagy-Lipót-folyás jobb oldali mellékágának eredésénél, leirtott kőrises lágban, a műút mindkét oldalán több tucat polikormon. Parádsasvár: Galya északi oldalában lévő kőrises lágban pár tó, BÁNKUTI (1984) adatának megerősítése; az innen eredő patak mentén, a légvezeték nyiladékában néhány tucat polikormon; Martalóc-patak kőrises égerligetében tucatnyi polikormon; Fekete-tó délnyugati forrásánál pár polikormon. Mátraszentimre: a Narád-patak völgyfőjében, a kék kereszt turistajelzés melletti forráslágban csupán két, termékeny polikormon. Gyöngyöstarján: Rossz-rétek keleti oldalán, a Szomor-patak bal oldali eredésének égeres ligeterdő lágosodó részein pár tó (Előfordulását MOLNÁR Csabával közösen találtuk). Elképzelhető, hogy a faj a Felvidéken elterjedt Carici remotae-Fraxinetum mátrai asszociációfragmentumaihoz kötődik, amit alátámaszthat az is, hogy gyakran együtt fordul elő vele a társulásból jelzett *Tephrosia crispa* (Jacq.) Schur és *Carex elongata* L.

2026. *Poa palustris* L.: **MM** – Parád: Pisztrángos-tó feletti kőrises lágperdő.

2027. *Poa pannonica* A. Kern. subsp. *scabra* (Kit.) Soó: **MM** – Gyöngyös: Vízgáti-vadász háztól északra lévő kőfolyáson. **NM** – Szurdokpüspöki: Remete-barlang mellett; Kis-Koncsúr. Jobbágyi: Vár-hegy. Gyöngyöspata: Német-bérc; a János vára; János várával szemben, a Zám-patak jobb partján lévő gerincen. **DM** – Abasár: Tekeres-kő; Rónya-bérc déli részén. Andezit sziklakibúvásokon, főként a cseres-tölgyes övben elterjedt faj.

2033. *Catabrosa aquatica* (L.) P. B.: **FZ** – Bátorterenyé: Nagybátor belterületén, a Bányász Művelődési Ház melletti forrás elfolyójában. **T** – Mátraballa: Dél-hegy déli előterében, a Balla-patak medrében és környékén.

2039. *Melica altissima* L.: **NM** – Pásztó: Lapos-bérc lába, erdei fenyves zavart szegélyén. **AZ** – Szurdokpüspöki – Pásztó: vasút menti töltés zavart gyepjében; Barát-rét, füzes sáv szegélyén.

2042. *Melica picta* C. Koch: **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető, a Macska-lyuk és a Szakadás-gödör mellékén több száz tó. **PR** – Parád: Som-hegy, hársas-kőrisesben nagy egyedszámban.

2058. *Molinia litoralis* Host sensu Milkovits et Borhidi in Simon 2000: **PR** – Bodony: Kő-határ északi oldalán, kisavanyodó homokkőbe vágódó völgyben. Gyöngyössolyos: Kőrös-nyak-oldal erdészeti út mellett, egészen a Nagy-völgyig. JÁVORKA (1953) a *Molinia arundinacea*-t jelzi a Kőrös-mocsárból.
2063. *Elymus caninus* (L.) L.: Többé-kevésbé degradált, patakmenti ligeterdők faja. **N** – Tar: Csevice-völgy; Szakadás-gödör. Szurdokpüspöki: Szurdok-völgy. Gyöngyöspata: Zám-völgy. **MM** – Mátraszentimre: Csörgő-völgy; Hutahelyi-patak; Ágasvár déli oldala. Gyöngyös: Szent László források. Parádsasvár: Bagoly-kő. **PR** – Bodony és Parádsasvár: Áldozó-patak.
2065. *Aegilops cylindrica* Host: **DM** – Abasár: Nagy-dűlő, a sportpályája mellett.
2074. *Eragrostis pilosa* (L.) P. B.: **NM** – Gyöngyöspata: Havas déli oldalán, zavart sziklagyepben. Szurdokpüspöki: Kis-hársas; Kis-Koncsúr. **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle, kötörmelékés földutakon gyakori.
2077. *Cleistogenes serotina* (L.) Keng: **NM** – Gyöngyöspata: János vára, bokorodó sziklakibúvásos nyiladékan. **DM** – Abasár: Peres-hegy. **MÉ** – Mátraterenye: Körös-magos, oligocén kori homokkővön kialakult lejtősztyeppen.
2085. *Avenella flexuosa* (L.) Parl.: Főleg a Magas-Mátrában, kisavanyodott erdőkben elterjedt. **MM** – Parádsasvár: Kis-Lipót-hegy. Gyöngyös: Hórakó; Kecse-bérc; Serpenyő; Gondház-kő. Markaz: Éles-bérc. Mátraszentimre: Péter-hegyese; Galyai-fennsík északnyugati gerince. **PR** – Parád: Gerlice-völgy, a Sós-cseri északi részén. Parádsasvár: Áldozóvár.
2091. *Ventenata dubia* (Leers) Coss.: **DM** – Gyöngyöspata: Gereg-hegy – Fülegor, kőzetmálladékon (SJ).
2100. *Danthonia decumbens* (L.) Lam. et DC.: **MM** – Gyöngyössolyos: Csór-réti víztározó északkeleti végénél, fenyves melletti nyiladék kisavanyodott talaján.
2120. *Calamagrostis canescens* (Web.) Roth em. Druce: **T** – Bükkszik: a Fedémesi-patak jobb parti oldalán lévő kubikgödrök egyikében pár sarjtelepe.
2134. *Stipa capillata* L.: **NM** – Cserteri-várhegy, zavart szilikát-sziklagyepben. Szurdokpüspöki: Kis-hársas; Horka-tető. **DM** – Gyöngyössolyos: Tarma-tető. **MÉ** – Mátraterenye: Körös-magos.
2136. *Stipa tirsia* Stev.: **NM** – Tar: Cakó-bérc (Farkaslyuk-tető). Szurdokpüspöki: Kis-hársas. Jobbágyi: Nagy-hársas. **DM** – Abasár: Rónya-bérc déli részén, bokorerdő nyílt sztyeprétjén; Meleg-hegy délnyugati oldalán; Lőtér, állományalkotó (SJ); Tatár-mező. Szücsi: Kecse-kő déli részén, degradált száraz gyeprészén sztyeprétjén csupán pár tő.
2137. *Stipa dasyphylla* Czern.: **DM** – Abasár: Tekeres-kő, a sziklaletörés környékén lévő sztyepréteken százas állomány; Tatár-mező, fogtekerces cserjésedő sztyeprét sziklatörmelékés részén elszórtan pár tucat tő.
2138. *Stipa pennata* L.: **MÉ** – Nempti: Körös-magos, miocén kori homokkőn kialakult lejtősztyeppen állományalkotó. Habár az irodalom jelzi a Mátrából (Soó 1937, ALMÁDI 1999), ott még nem találtuk.
2141. *Stipa pulcherrima* C. Koch: **MM** – Mátraszentimre: Ágasvár déli oldalán lévő sziklakibúvás szilikát-sziklagyepjében pár tucat tő. **DM** – Gyöngyöspata: János-vára, sziklaletörés környékén, sziklagyepben pár tucat tő. Gyöngyössolyos: Eremény-tető délnyugati, sziklakibúvásos sztyepréten több tucat tő. Gyöngyös: Menyecske-hegy déli oldalán, Csepegő-forrástól keletre lévő, zavart, sziklás sztyepréten több tucat tő.
2143. *Piptatherum virescens* (Trin.) Boiss.: **DM** – Abasár: Tekeres-kő, a sziklaletörés alatti hársas sziklaerdő szegélyén pár tucat tő. **KM** – Domszló: Tarjánka-szurdok középső szakaszának bal oldalán, zavart Corno-Quercetum társulásban. Egyedüli korábbi adata a hegységből a parádi Som-hegyről származik (KOVÁCS – MÁTHÉ 1965).
2145. *Tragus racemosus* (L.) All.: **NM** – Pásztó: Csenteri-várhegy, szilikát-sziklagyepben pár tő. **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle, kötörmelékés földutakon elszórtan többfelé. Emellett VARGA (in BĀNKUTI 1984) jelzi Szurdokpüspökiről, valamint MOLNÁR (2002) a Sár-hegyről.
2167. *Chrysopogon gryllus* (Torn.) Trin.: **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető. Gyöngyöspata: János-várától nyugatra, a Zám-patak jobb partján lévő gerincen. Szurdokpüspöki: Nagy-Koncsúr. Jobbágyi: Nagy-hársas. **DM** – Abasár: Tatár-mező-széle, szórványos. **MÉ** – Mátraterenye: Körös-magos.
2181. *Typha laxmannii* Lepech.: **NM** – Tar: Farkaslyuk-tető, Fehérkő dácittufa bányákkal bányatava mellett pár tucat tő. Előfordulása az *Equisetum variegatum*-éhoz hasonló, valószínűleg hasonló okokkal magyarázható.

Köszönetnyilvánítás

A dolgozat a Debreceni Egyetem Növénytan Tanszékén készült. Köszönjük SÜLYOK Józsefnek és SCHMOTZER Andrásnak mátrai adataik átengedését, valamint a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságnak megfigyeléseink támogatását. MOLNÁR V. Attilának értékes szakmai tanácsait, valamint SOMLYAY Lajosnak a régi szakirodalmak beszerzésében és a Növénytarban nyújtott sokoldalú segítségét köszönjük. Szintén köszönet illeti lektorainkat – NAGY Józsefet és KUN Andrást – építő jellegű észrevételeikért. MOLNÁR

Csabának az elterjedési térképek pontosításában, valamint a kézirat átnézésében nyújtott segítségét köszönjük.

Summary

Data to the knowledge of the vascular flora of the Mátra Mountains and the surroundings

G. SRAMKÓ – A. VOJTKÓ – K. HARMOS – G. MAGOS

The paper gives an enumeration of the results of the authors latest floristical researches in Mátra Mountains and the surrounding region (North Hungary). In the enumeration floristical data from the Mátra Mountains are following the abbreviations 'MM; DM; NM; KM; M; PR', from the valley of River Tarna are following the abbreviation 'T', from the valley of River Zagyva are following the abbreviations 'FZ' and 'AZ', and from the Bükk Mts. are following the abbreviations 'B; DB'. The numerous occurrence of some Carpathian plants, as *Tephrosieris crispa* (Jacq.) Rchb., *Rosa pendulina* L., *Poa remota* Forselles or *Primula elatior* (L.) Grufbg., on the highest points emphasizes the mountainous floristical influence. On the other hand at the southern part of the area some submediterranean and continental flora elements, as *Vicia sparsiflora* Ten., *Trifolium diffusum* Ehrh., *Potentilla micrantha* Ram., *Orlaya grandiflora* (L.) Hoffm. are presented expressing the opposite character of the mountains. Some occurrences are new to the vascular flora of the Mátra Mts., as the occurrence of *Aquilegia vulgaris* L., *Agrimonia procera* Wallr., *Ribes alpinum* L., *Carex rostrata* Stokes, *Jasione montana* L., *Epipactis tallosii* Molnár et Robatsch, *Typha laxmannii* Lepech, *Tephrosieris aurantiaca* (Hoppe) Schur. Distribution maps on some species are also presented.

Irodalom

- ALMÁDI L. (1999): Pusztai árvalányhaj. In.: FARKAS S. (ed.): Magyarország védett növényei. – Mezőgazda Kiadó, Bp., p.: 337.
- BARINA Z. (2000): Felhagyott homokbányák florisztikai vizsgálata I. – *Kitaibelia* **5**(2): 313-318.
- BÁNKUTI K. (1984): Adatok a Mátra-hegység flórájához. – *Fol. Hist. Nat.-mus. Matr.* **9**: 19-21.
- BÁNKUTI K. (1999): A Mátra Múzeum herbáriuma – a Gotthárd-gyűjtemény I. (Pteridophyta, Gymnospermatophyta, Monocotyledonopsida). – *Fol. Hist. Nat.-mus. Matr.* **23**: 103-141.
- BÁNKUTI K. (2000): *Luzula forsteri* (Sm.) DC. a Mátrában, adatok a Cserhát flórájához. – *Kitaibelia* **5**(1): 61-62.
- BORBÁS V. (1877): Dr. Haynald L. érsek herbáriumának harasztféléi. (Újabb adatok a magyar pteridographia ismeretéhez.) – *Mathematikai és Természettudományi Közlemények* vonatkozással a hazai viszonyokra **14**. 437-458.
- BORBÁS V. (1880): A Magyar Birodalom vadon termő rózsái monographiájának kísérlete. – *Mathematikai és Természettudományi Közlemények* **16**: 305-560.
- BORBÁS V. (1898): A zanótbokor virágzása kapcsolatban az évszakkal. – *Pótfüzetek a Természettudományi Közlöny 1898. évi 30. kötetéhez.* **45-48**. pótfüzet: 158-164.
- BOROS Á. (1936): A *Dryopteris Braunii* és néhány más adat a Mátra flórájához. – *Botanikai Közlemények* **33**: 192-193.
- BOROS Á. (1951): Florisztikai jegyzetek 1951. – mscr., MTM Növénytár, Tudománytörténeti Gyűjtemény.
- BOROS Á. (1952): Florisztikai jegyzetek 1952. – mscr., MTM Növénytár, Tudománytörténeti Gyűjtemény.
- BOROS Á. (1956): Florisztikai jegyzetek 1956. – mscr., MTM Növénytár, Tudománytörténeti Gyűjtemény.
- BOROS Á. (1958): Florisztikai jegyzetek 1958. – mscr., MTM Növénytár, Tudománytörténeti Gyűjtemény.
- BOROS Á. (1961): Florisztikai jegyzetek 1961. – mscr., MTM Növénytár, Tudománytörténeti Gyűjtemény.
- BORSOS O. (1960): Geobotanische monographie der Orchideen der Pannonischen und Karpatischen flora IV. – *Ann. Univ. Budapest. Rol. Eötvös nom. Sect. Biol.* **3**: 93-129.
- HARMOS K. – SRAMKÓ G. (2000): Adatok a Mátra edényes flórájához I. – *Kitaibelia* **5**(1): 63-78.
- HULJÁK J. (1928): Florisztikai adatok a Bükk- és a Mátra hegyvidékének ismeretéhez. – *Magyar Botanikai Lapok* **26**. 23-25 pp.
- JANKA V. (1866): Neue Standorte ungarischer Pflanzen. – *Oesterreichische Botanische Zeitschrift* **16**(6): 169-172.
- JANKA V. (1867): Neue Standorte ungarischer Pflanzen. – *Oesterreichische Botanische Zeitschrift* **17**(3): 65-67.
- JÁVORKA S. (1953): A *Poa remota* Forselles Magyarországon. – *Bot. Közlem.* **45**(1-2): 67-69.
- JÁVORKA S. (1955): Die *Poa remota* Forselles in Ungarn. – *Acta Bot. Acad. Sci. Hung.* **1**(1-2): 125-127.
- JÁVORKA S. – SOÓ R. (1951): A magyar növényvilág kézikönyve I. – Akadémiai Kiadó, Bp. 150 pp.
- KÁRÁSZ I. (1991): A verpeléti Várhegy flórája és

- természetvédelmi értékelése. – Acta Academiae Pedagogicae Agriensis Nova Series **20**. Sectio Biologica : 117-131.
- KÉZDY P. (1999): Lisztesfonákú berkenyék – *Sorbus* spp. In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (eds.): Magyarország ritka fa- és cserjefajai I. – *Tilia* **7**: 182-192.
- KOVÁCS M. (1962): Die Moorwiesen Ungarns. – Akadémiai Kiadó, Bp. 214 pp.
- KOVÁCS M. – MÁTHÉ I. (1965): Újabb adatok a Mátra flórájához. – Bot. Közlem. **52**(1): 29-30.
- KUN A. (1996): Kiegészítések és újabb adatok a magyar flóra és vegetáció ismeretéhez. – *Kitaibelia* **1**: 26-33.
- MAROSI S. – SOMOGYI S. (eds. 1990): Magyarország kistájainak katasztere II. – MTA Földrajztudományi Intézete, Bp., pp.
- MESTER ZS. (1995): A Nyugati-Mátra – Zagyvavölgy kistáj természeti értékei. – Natura Közösség Bajza Gimnázium, Hatvan, 18 pp.
- MOLNÁR CS. (2001): Új adatok a Mátra déli és keleti részének növényvilágából I. – *Kitaibelia* **6**(2): 347-361.
- MOLNÁR CS. (2002): Új adatok a Mátra déli és keleti részének növényvilágából II. – *Kitaibelia* **7**(2): 169-182.
- SIMON T. (2000): A magyarországi edényes flóra határozója. Harasztok, virágos növények. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 976 pp.
- SIMONKAI L. (1904): Pótlék Budapest és vidéke növényzetének ismeretéhez. – Magyar Botanikai Lapok **3**(1-2.): 79-87.
- SOÓ R. (1937): A Mátrahegység és környékének flórája. Magyar Flóraművek I. – Debrecen, 89 pp.
- SOÓ R. – BORSOS O. (1957): Új adatok a Magyar növényvilág kézikönyvéhez. – Bot. Közlem. **47**(1-2): 95-98.
- STANDOVÁR T. (1987): A Mátrai Tájvédelmi Körzet nyugati felének védett virágos és virágtalan növényei. – Fol. Hist. Nat-mus. Matr. **12**: 21-22.
- SULYOK J. – SCHMOTZER A. (1999): Adatok a Tarnavidék és a Bükk északi előterének flórájához I. – *Kitaibelia* **4**(2): 367-380.
- VOJTKÓ A. (1998): *Asplenium adiantum-nigrum* L. a Mátrában. – *Kitaibelia* **3**(2): 341.
- VOJTKÓ A. (2001): Növényföldrajzi jellemzés. In: VOJTKÓ A. (ed.): A Bükk hegység flórája. – Sorbus 2001 Kiadó, Eger, pp.: 20-44.
- VOJTKÓ A. (2002): Kövi szeder (*Rubus saxatilis* L.) a Mátrában. – *Kitaibelia* **7**(2): 280.
- VOJTKÓ A. – LESS N. (2001): Enumeráció. In: VOJTKÓ A. (ed.): A Bükk hegység flórája. – Sorbus 2001 Kiadó, Eger, pp.: 65-321.
- VRABÉLYI M. (1868): Adatok Hevesmegye virányisméjéhez. In: Montedégoi ALBERT F. (ed.): Heves és Külső Szolnok törvényesen egyesült vármegyék leírása. A magyar orvosok és természetvizsgálók Egerben, 1868-adik évben tartott 13. nagygyűlésük alkalmából többek közreműködésével megírva. – Érseki Lyceum Könyv- és Könyomdája, Eger, pp.: 142-164.
- WAGNER J. (1910): A magyarországi Centaureák ismertetése (Centaureae Hungariae). – Matematikai és Természettudományi Közlemények **30**(6): 269-451.
- ZSÁK Z. (1941): Florisztikai adatok a hazai növényvilág ismeretéhez. – Bot. Közlem. **38**(1-2): 12-34.